

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ภัทรินภร พันเดช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ภัทรินภร พันเดช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN DEVELOPING TO BECOME QUALITY SCHOOL UNDER KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

PHATTARINPORN PUNDET

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อสารนิพนธ์	:	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
ชื่อนักศึกษา	:	ภัทรินภร พันเดช
ชื่อปริญญา	:	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	:	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	:	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	ดร. เอกชาตรี สุขเสน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....

(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ. ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:

ประธานกรรมการ

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล สุวรรณน้อย)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา)

.....

(ดร. เอกชาตรี สุขเสน)

กรรมการ

.....

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ. ดร.)

กรรมการ

.....

(พระครูธรรมาภิสมัย, ผศ. ดร.)

กรรมการ

.....

(พระมหาศุภชัย สุภกิจโจ, ผศ. ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	The Role of School Administrators in Developing to Become Quality School under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2
Student's Name	:	Phattarinporn Pundet
Degree Sought	:	Master of Education
Program	:	Educational Administration
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Dr. Akchatree Suksen

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Education (Educational Administration)

Dean Faculty of Education

.....

(Phrakhrusriveerakhunsunthorn, Asst. Prof. Dr.)

Dissertation Committee:

Chairman

.....

(Asst. Prof. Dr. Paisan Suwannoi)

Member (Advisor)

.....

(Dr. Akchatree Suksen)

Member

.....

(Phrakhrusutheejariyawat, Asst. Prof. Dr.)

Member

.....

(Phrakhrudhammabhisamai, Asst. Prof. Dr.)

Member

.....

(Phramaha Suphachai Suphakicco, Asst. Prof. Dr.)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2**
ชื่อนักศึกษา	:	**ภัทรินภร พันเดช**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ดร. เอกชาตรี สุขเสน**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ด้าน Big data มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ด้านระบบประกันคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และด้านการพัฒนาครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และ 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนา สู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนคุณภาพ, เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ABSTRACT

Thematic Topic	:	**The Role of School Administrators in Developing to Become Quality School under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2**
Student's Name	:	**Phattarinporn Pundet**
Degree Sought	:	**Master of Education**
Program	:	**Educational Administration**
Anno Domini	:	**2023**
Advisor	:	**Dr. Akchatree Suksen**

The purposes of this research were as follows: 1) To study The Role of School Administrators in Developing to Become Quality School under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2 and 2) To compare the role of educational institution administrators in developing and developing into a quality school under the supervision of the school. Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2, classified by work experience and operates according to the size of the school. The target group is the school administrator under the district office.145 students from Khon Kaen Elementary School District 2 in Khon Kaen District. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, average, standard deviation, and T-test statistics. And a one-way variance analysis.

The research found that 1) The Role of School Administrators in Developing to Become Quality School under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2 the overall level is very high with the same average as 4.29 Looking at each aspect, it was found that The Role of School Administrators In Developing to Become Quality School under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2 is very high in all 8 areas. For example, security is 4.33 on the average, and big data on the average is 4.32 on the average. Directed and monitored has an average of 4.32 in terms of teaching, an average of 4.30 in terms of measurement and the evaluation is based on the average of 4.29 and the quality assurance system is based on 4.28 basic courses. Performance The average is 4.25 and the average teacher development is 4.25 and 2) results. Compare The Role of School Administrators in Developing to Become Quality School under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2 found that administrators of educational institutions with different experience work. And performance according to different educational sizes. It plays a role in developing into a quality school not statistically significantly different. Statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Role of educational institution administrator; Quality school; Primary Education Area

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ได้รับความกรุณาและเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ผู้วิจัยได้รับความเมตตาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย ประธานกรรมการสอบ ดร.เอกชาตรี สุขเสน อาจารย์ที่ปรึกษา พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร. พระครูธรรมาภิสมัย, ผศ.ดร.,พระมหาศุภชัย สุภกิจฺโจ, ผศ.ดร.และดร.อัครเดช นีละโยธิน ที่เมตตาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง อีกทั้งให้ความกระจ่างในด้านวิชาการ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณนายอุดมพร กันทะใจ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 นางสาวคุณาพร วรรณศิลป์ ศึกษานิเทศก์ และนางศิริวรรณ สงจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองไห สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือวิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดีตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจเสมอมา

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้กำเนิด ที่ได้อบรมสั่งสอนตลอดจนเอื้อเฟื้อเกื้อหนุนด้านต่าง ๆ จนสำเร็จการศึกษา อีกทั้งสามี บุตร และญาติมิตรทกุท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่คอยห่วงใยให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงสำเร็จการศึกษา

คุณงามความดี และประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์ เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการะบูชาคุณพระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วยเทอญ

ภัทรินภร พันเดช

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ฎ

บทที่

1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 คำถามการวิจัย 3

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย 3

1.4 สมมติฐานการวิจัย 3

1.5 ขอบเขตของการวิจัย 4

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ 4

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 6

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา 6

2.1.1 ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา 6

2.1.2 ความสำคัญของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา 7

2.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา 9

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 16

2.2.1 ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 16

2.2.2 ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 17

2.2.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 19

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ 24

2.3.1 ความหมายเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ 24

2.3.2 ความสำคัญเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ 32

2.3.3 มาตรฐานและตัวชี้วัดของโรงเรียนคุณภาพ 35

2.3.4 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ 38

2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา 46

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 52

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย 58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	**60**
	3.1 กลุ่มเป้าหมาย	60
	3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
	3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	61
	3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
	3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	63
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**	**64**
	4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
	4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	65
	4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	65
	4.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	73
5	**สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ**	**77**
	5.1 สรุปผลการวิจัย	78
	5.2 อภิปรายผล	79
	5.3 ข้อเสนอแนะ	82
	บรรณานุกรม	**84**
	ภาคผนวก	**89**
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	90
	ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย	92
	ภาคผนวก ค ผลการพิจารณาแบบประเมินค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามการวิจัย	94
	ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	99
	ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลผ่าน Google Form	103
	ภาคผนวก ฉ หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ	109
	ภาคผนวก ช หนังสือขออนุญาตลงเก็บข้อมูลของโรงเรียน	113
	ภาคผนวก ซ ผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามผ่าน Google Form ของกลุ่มเป้าหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป	116
	ภาคผนวก ฌ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป	121
	ประวัติผู้วิจัย	**131**

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การสังเคราะห์นิยามเชิงปฏิบัติการและสาระการวัดตามองค์ประกอบ.....	43
2.2	จำนวนข้อมูลสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต2	51
3.1	แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2.....	60
3.2	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	62
4.1	สถานะผู้ตอบแบบสอบถามแสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย.....	65
4.2	ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวม.....	66
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านความปลอดภัย.....	67
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้าน Big data.....	68
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม.....	69
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการเรียนการสอน.....	69
4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล.....	70
4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านระบบประกันคุณภาพ.....	71
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ.....	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านพัฒนาครู..... 73

4.11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน..... 74

4.12 แสดงค่าเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน..... 74

4.13 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา..... 76

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 59
5.1 สรุปบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ..... 79

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ประกอบกับสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพที่จะต้องเร่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การเป็น “โรงเรียนดีมีคุณภาพ” เพื่อให้เป็นที่รวมของความมีคุณภาพในทุกส่วน สอดคล้องกับโครงการโรงเรียนคุณภาพที่เป็นนโยบายสำคัญของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมุ่งหวังให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและปลอดภัย ซึ่งมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้ดำเนินการโดยพัฒนาต่อยอดจากโครงการเดิมคือ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนมัธยมดีสี่ มุมเมืองและโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณภาพ เพื่อให้เป็นสถานศึกษารูปแบบใหม่ที่มีความสมบูรณ์แบบ พร้อมให้การศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชน โดยจุดเน้นของโครงการโรงเรียนคุณภาพ คือพัฒนาสถานศึกษาในท้องถิ่นระดับตำบลให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามบริบท ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสถานศึกษาสามารถให้บริการการศึกษาแก่นักเรียน และชุมชนให้เกิดความเท่าเทียม และครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ สถานศึกษามีความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เน้นทั้งด้านทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิตผู้เรียนได้รับการพัฒนา เต็มตามศักยภาพ เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการวางแผนชีวิต พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผู้บริหารมีความพร้อมในการบริหารจัดการ และครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และต้องเป็นสถานศึกษาของชุมชนได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งเอกชน บ้าน วัด รัฐ โรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ 8 จุดเน้น ได้แก่ 1) ความปลอดภัย 2) ระบบประกันคุณภาพ 3) หลักสูตรสถานศึกษา 4) การพัฒนาครู 5) การเรียนการสอน 6) การวัดและ ประเมินผล 7) การนิเทศ กำกับและติดตาม และ 8) ข้อมูลสารสนเทศ (Big Data) ซึ่งผลการดำเนินงานที่ได้จากการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา 4) ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม และ 5) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนวิธีปฏิบัติที่ดีหรือนวัตกรรมของโรงเรียนคุณภาพ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างความเชื่อมั่นต่อชุมชน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาด้านการศึกษา ความปลอดภัย ของสถานศึกษา รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสการเข้าถึงการศึกษา ในสังคมเมืองและชนบทให้กับนักเรียน สร้างความพร้อมให้กับครูผู้บริหารและสถานศึกษาในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยตามบริบทของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (รายงานผลการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพประจำปีงบประมาณ 2565, 2565) โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการขับเคลื่อนตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณภาพให้กับสถานศึกษาในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพ (แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2565) จึงดำเนินการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาให้มีความพร้อมสามารถให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและเอื้อต่อการจัดการศึกษาในการขับเคลื่อนตามโครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้มีการคัดเลือกโรงเรียนหลักของชุมชนที่มีการบริหารจัดการด้านงบประมาณ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกและมีความพร้อมในการเป็นโรงเรียนคุณภาพ ทั้งนี้การเตรียมพร้อมในการเป็นโรงเรียนคุณภาพจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายทั้งบุคลากร ครู ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมชนผู้ปกครอง นักเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา คือผู้นำองค์กรที่มีความสำคัญและมีความสามารถในการบริหารจัดการและเป็นแบบอย่างที่ดี มีการบริหารจัดการ เพื่อนำสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน ต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารจัดการและความสามารถในการบริหารงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีสำคัญต่อความสำเร็จและประสิทธิภาพของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทในการสร้างความตระหนักให้สำเร็จตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามนโยบายที่ต้องคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนเป็นหลัก มีความรู้และความสามารถในด้านการบริหารจัดการร่วมขับเคลื่อนตามนโยบาย เพื่อให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นผู้ที่สำคัญและเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจต้องทำหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรงในการดูแล ควบคุมกำกับและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ เพื่อไปสู่การเป็นโรงเรียนดีมีคุณภาพ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีหน้าที่จะสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาต่อการสร้างสรรค์คุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งในการที่จะพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ดีและยั่งยืนของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งในปัจจุบันได้มีโรงเรียนคุณภาพต้นแบบนำร่อง 1 แห่ง ซึ่งการเตรียมพร้อมในการเป็นโรงเรียนดีมีคุณภาพต้องมีการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานด้วยกระบวนการที่หลากหลายตามบริบท ทรัพยากรและศักยภาพที่สถานศึกษาที่มีอยู่ในการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ประชาชน และผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดของสถานศึกษาคือผู้บริหารที่จะสร้างกลไกต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในการพัฒนาคุณภาพสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อประโยชน์ในการวางแผนในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 อยู่ในระดับใด

1.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงาน และการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพแตกต่างกันหรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แตกต่างกัน

1.4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 160 คน

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) การวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม และ 8) ด้าน Big Data

1.5.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน และการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) การวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม และ 8) ด้าน Big Data

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บทบาทหน้าที่ในสถานศึกษาที่จะเปลี่ยนบทบาทไปตามสถานการณ์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ต้องคอยควบคุมและบริหารงานในสถานศึกษาที่จะสร้างบรรยากาศในการทำงานให้ทุกคนยอมรับศรัทธาและส่งผลให้ผู้ร่วมงานมีความมุ่งมั่นทำงานอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.6.2 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกำหนดแนวทางการดำเนินการที่มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุผลตามมาตรฐานที่กำหนดและผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมพึงพอใจ การพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน

1.6.3 โรงเรียนคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนคุณภาพที่มีสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม มีสังคม บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัตถุเทคโนโลยี งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแชร์ทรัพยากรร่วมกัน โดยมีการกำหนดทิศทางภายใต้กรอบการดำเนินงานของนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ 8 ด้าน ได้แก่

1.6.4 ความปลอดภัย หมายถึง นักเรียนทุกคนได้รับการคุ้มครองดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษาตามแนวทางและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ บรรจุตัวชี้วัดเรื่องความปลอดภัยให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

1.6.5 ระบบประกันคุณภาพ หมายถึง การจัดทำแผนประกันคุณภาพการศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานและมีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

1.6.6 หลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์จากการเรียนรู้มีการจัดทำหลักสูตรและสื่อการสอนของสถานศึกษาหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนตามความถนัด หรือตามความชอบของผู้เรียน เน้นที่การพัฒนาทักษะและพัฒนาสมรรถนะ

1.6.7 การพัฒนาครู หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่มีการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีการพัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ Active Learning

1.6.8 การเรียนการสอน หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนนการคิดและปฏิบัติจริงมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.6.9 การวัดและประเมินผล หมายถึง การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีการตรวจสอบผลย้อนกลับหลังการเรียนการสอน มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.6.10 การนิเทศ กำกับและติดตาม หมายถึง กระบวนการและรูปแบบการนิเทศ กำกับและติดตามอย่างเป็นระบบ การจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศ กำกับและติดตาม ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้ภาระงานมีความครอบคลุม ถูกต้องและชัดเจน

1.6.11 Big Data หมายถึง การจัดทำฐานข้อมูลโรงเรียนทำข้อมูลสารสนเทศโครงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 การวิจัยครั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการเข้าสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ

1.7.2 ได้แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

1.7.3 สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการปรับปรุงพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

บทที่ 2
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
  2.1.1 ความหมายเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
  2.1.2 ความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
  2.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  2.2.1 ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  2.2.2 ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  2.2.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ
  2.3.1 ความหมายเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ
  2.3.2 ความสำคัญเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ
  2.3.3 มาตรฐานและตัวชี้วัดของโรงเรียนคุณภาพ
  2.3.4 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ
2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
  2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทของการเป็นผู้บริหารที่มีหน้าที่พร้อมกับกับตำแหน่งและความรับผิดชอบในการเป็นผู้นำในการบริหารจัดการทุกด้าน การเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่บริหารงานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพ

คมสันต์ วงษ์ชาลี (2561) ได้กล่าวว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายให้เป็นผู้นำในการดำเนินการให้กลุ่มหรือองค์กรที่ตนสังกัดอยู่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ที่คิดว่าเหมาะสม

วัฒนากร ต่อซอน (2561) ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่บริหารกิจกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการศึกษาที่เป็นผู้กำหนดให้บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทัศนคติ พฤติกรรมค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ นำความสำเร็จตามเป้าหมายสู่องค์การ

วัชราภรณ์ คงเกิด (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่บริหารและควบคุมดูแลกิจการตลอดจนดำรงตำแหน่งชั้นสูงในองค์การใดองค์การหนึ่ง และในการบริหารจะต้องมีบุคคลหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งต้องเป็นผู้มีศาสตร์และศิลป์มีความสามารถบริหารงานได้ทุกสาขาไม่ว่าจะเป็นการธนาคาร อุตสาหกรรม ธุรกิจการศึกษา ถ้าเป็นโรงเรียนผู้บริหารก็คือ ครูใหญ่หรือ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ

จันทร์จิรา จันทร์โกมุท (2560) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ภายใต้หลักนิติธรรมและคุณธรรมจริยธรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมาก เนื่องจากเป็นตัวจักรสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาต่อการสร้างสรรค์คุณภาพการเรียนการสอนโรงเรียนที่มีครูดี มีความรู้ มีความกระตือรือร้นที่จะทำเพื่อผู้เรียน แต่สภาพนี้อาจจะสะดุดหยุดลงได้ เมื่อโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารคนใหม่เข้ามาทำงาน ในลักษณะที่ทำให้ครูรู้สึกถึงความอึดอัด ไม่ส่งเสริมไม่โปร่งใส เป็นต้น โรงเรียนจำนวนไม่น้อยอยู่ในสภาพขาดการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกจากผู้บริหาร ผู้บริหารส่วนหนึ่งไม่ใส่ใจงาน ด้านวิชาการขาดความรู้ ความเข้าใจทั้งเรื่องหลักสูตรการปฏิรูปการศึกษา ใช้เวลาอยู่สถานศึกษาน้อย และไม่มีเวลาในการรับฟังครู ทำให้ครูที่มีความตั้งใจขาดขวัญและกำลังใจ เพราะไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน บทบาทผู้บริหารต้องสามารถเป็นผู้กระตุ้น และสร้างเสริมทั้งด้านวิชาการ ด้านขวัญกำลังใจผลักดันให้บุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มที่จะวางเฉยในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนระบบได้กลับมามีความกระตือรือร้นในการวันทำงาน เพื่อผู้เรียนอย่างต่อเนื่องนอกจากนั้น ผู้บริหารทุกระดับต้องสามารถสร้างระบบการบริหารที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้มีระบบ การประกันคุณภาพอย่างจริงจัง ไม่ทำรายงานเพื่อประเมินตนเองโดยไม่ลงไปสู่วัฒนธรรมการทำงานอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บทบาทหน้าที่ในสถานศึกษาที่จะเปลี่ยนบทบาทไปตามสถานการณ์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ต้องคอยควบคุม และบริหารงานในสถานศึกษาที่จะสร้างบรรยากาศในการทำงานให้ทุกคนยอมรับศรัทธาและส่งผลให้ผู้ร่วมงานมีความมุ่งมั่นทำงานอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.1.2 ความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จตามที่วางไว้ ในการเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผลและเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาในการทำงานได้ เป็นการแสดงออกถึงบทบาทและมีเป้าหมายที่ชัดเจน

คมสันต์ วงษ์ชาลี (2561) กล่าวว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษา เพราะว่ามีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรการประเมินผลนักเรียนการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษการประเมินผลการสอนของครูและการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู

วัชราภรณ์ คงเกิด (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จเพราะเป็นผู้ที่ได้รับการมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่และทำหน้าที่บริหารบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีนั้น จะต้องเข้าใจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา

วัฒนากร ต่อชอน (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดของสถานศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาโดยใช้ทรัพยากร ทั้งหมดที่มีอยู่ในสถานศึกษาโดยอาศัยกระบวนการบริหารจัดการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำองค์การ และการควบคุมทรัพยากรขององค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนด อย่างมีประสิทธิภาพโดยการได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

จันทร์จิรา จันทร์โกมุท (2560) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาเพราะต้องเป็นผู้นำ และเป็นผู้ที่มีบทบาทในการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียน การสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

สุจินตนา ตรงประสิทธิ์ (2560) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษานั้นเป็นงานที่จะต้องใช้ความรอบคอบให้มากยิ่งขึ้นเพราะสิ่งสำคัญผู้บริหารนั้นจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถพร้อมประสบการณ์ ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการบริหาร การศึกษา คือ การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ซึ่งจะต้องเรียงลำดับถึงความสำคัญก่อนหลังมีการวางแผนวิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะต้อง มีการวางแผนให้รัดกุมมากยิ่งขึ้นโดยการประสานงานกันระหว่างเพื่อนร่วมงานให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน การมอบภาระหน้าที่นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมอบให้คนที่ทำหน้าที่มีความรับผิดชอบสูงและเป็นคนที่เข้าใจงานได้อย่างดียิ่ง คำสั่งที่ลงมานั้นสามารถสนองได้อย่างเต็มที่ ทั้งยังสามารถกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา และชุมชน บังเกิดผลดีและมีประสิทธิภาพรวมทั้งต้องรู้จักศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักของสถานศึกษา

Conger (1989) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการวางแผนนโยบายในเรื่องทางการศึกษาและกระบวนการสอน บุคลากรนักเรียน ครู อาจารย์ งานการเงินและงานธุรการต่าง ๆ

สรุปได้ว่าความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คือบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญและเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ต้องทำหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรงในการดูแล ควบคุมกำกับและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้

2.1.3 ทฤษฎีและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

พรนวภัส คำตั๋น (2561) กล่าวว่า เป็นบทบาทที่ถูกกำหนด ถึงแม้ว่าบุคคลจะไม่ได้แสดงออกหรือปฏิบัติจริงตามตำแหน่งอาจมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้ คือ บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนของบทบาทที่ต้องการ ความไม่เห็นด้วยกับบทบาทที่ถูกกำหนดและบุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีทฤษฎีที่รองรับดังนี้

1. ทฤษฎีของราล์ฟลินตัน (Ralph Linton’s Role Theory) กล่าวว่า บทบาทขึ้นอยู่กับ ตำแหน่ง หรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่นบุคคลมีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ เป็นต้น ผู้ที่มีตำแหน่งจะปฏิบัติหน้าที่ได้สมบทบาทหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น บุคลิกภาพของผู้สวมบทบาท ลักษณะของสังคมตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมนั้นด้วย

2. ทฤษฎีของแนเดล (Nadel’s Role Theory) กล่าวว่า บทบาท คือ พฤติกรรมหรือส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือ

2.1 ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท เช่น ครูต้องพูดเก่งหรือมีอารมณ์ขัน

2.2 ส่วนประกอบที่มีส่วนสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ เช่น เป็นครูต้องสอนหนังสือ เป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้ เป็นตำรวจต้องจับผู้ร้าย

2.3 ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภา

3. ทฤษฎี (Homann’s Role Theory) กล่าวว่า บุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่ง เสมอ เช่น ตอนกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นครู ตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบ เป็นต้น

4. ทฤษฎี (Parson’s Role Theory) กล่าวว่า บทบาทเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตนเช่นบุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้น

5. ทฤษฎี (Merton’s Role Theory) กล่าวว่า บทบาทบุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและบทบาทควบคู่กันไปซึ่งไม่เหมือนกันบทบาทจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะของสังคมที่สังกัดอยู่ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

6. ทฤษฎี (Good’s Role Theory) กล่าวว่าบทบาท คือ แบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคลและบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้น ๆ

จันทร์จิรา จันทร์โกมุท (2560) กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ปี พ.ศ 2550 ได้กำหนดบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพิจารณาได้ตามมาตรฐานการศึกษามาตรฐาน และตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสอง (พ.ศ.2549-2553) มาตรฐานที่ 12 ไว้ดังนี้

1. บทบาทด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ ดังนี้

1.1 บทบาทจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่เหมาะสม

1.2 บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

1.3 บทบาทในการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

1.4 บทบาทในการจัดให้มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียวและสิ่งอำนวยความสะดวกและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี

1.5 บทบาทในการจัดและส่งเสริมใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

2. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 บทบาทในการส่งเสริมให้ผู้สอนมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2.2 บทบาทในการจัดให้มีรายวิชา กิจกรรมที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน ตามความสนใจ

2.3 บทบาทในการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.4 บทบาทในการส่งเสริมให้ผู้สอนมีการจัดระบบการบันทึก การรายงานผลและการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน

2.5 บทบาทในการนิเทศการเรียนการสอนนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

2.6 บทบาทในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

3. บทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย ดังนี้

3.1 บทบาทในการสนับสนุนการจัดพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือที่เข้มแข็งและทั่วถึง

3.2 บทบาทในส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมตอบสนองความสามารถทางวิชาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

3.3 บทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริม และตอบสนองความสามารถพิเศษความถนัดของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

3.4 บทบาทในการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม

3.5 บทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา นันทนาการ

3.6 บทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมสืบสานสร้างสรรค์ วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาไทย

3.7 บทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

สุจินตนา ตรงประสิทธิ์ (2560) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบที่มีการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ดังนี้

1. ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และการวางแผน นโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อการปฏิรูปการศึกษาการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเน้นการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา บุคคลและหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ทั้งหน่วยงานของภาครัฐ และเอกชนอาทิ เช่น ครูบุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์การต่าง ๆ

3. ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ผู้ที่มีอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านวิชาการ เช่น การจัดสื่อต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ ตำรา เทคโนโลยีช่วยการสอนและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนการให้บริการและการจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้

4. ด้านการประสานความสัมพันธ์ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีงามกับทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล อาทิ ผู้เชี่ยวชาญผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่สถานศึกษาต้องการให้มาช่วยพัฒนาสถานศึกษา ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การกีฬา สื่อ เกมส์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

5. ด้านการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมประชุมสัมมนาและทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ความเจริญกาวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นรวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาแห่งอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

6. ด้านการสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงานสร้างความเชื่อมั่น และความเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงานและสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีต่าง ๆ

ลลภา ละออเอี่ยม (2552) ได้กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการกำหนดวัตถุประสงค์นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน

2. บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้บรรจุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. บทบาทน้าที่ในการนำการปฏิบัติของบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

4. บทบาทหน้าที่ในการสร้างขวัญกาลังใจและสร้างความสุขในการทำงานให้กับครูและบุคลากรโรงเรียน

5. บทบาทหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือ สติปัญญาของบุคลากรในโรงเรียนและชมชนเพื่อการบริหาร

พรชัย ภาพันธ์ (2547) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษามีภารกิจขอบข่ายและการจัดการศึกษาตามโครงสร้างสายงานที่เปลี่ยนแปลงใหม่และเป็นบทบาทที่ผู้บริหารต้องนำไปใช้หรือนำไปปฏิบัติในภารกิจ 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจงานในการบริหารงานวิชาการได้ด้วยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสานความร่วมมือกับ ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ ภารกิจงานให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลการวิจัยการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ เป็นภารกิจงานในการบริหารงบประมาณ มุ่งเน้นความคล่องตัวโปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจัดภารกิจให้ครอบคลุมการเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ บริหารงานการเงินบัญชี พัสดุและสินทรัพย์ การตรวจสอบติดตามและประเมินผล

3. การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจงานในการบริหารงานบุคคล มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติ เพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ให้ขวัญกำลังใจยกย่อง เชิดชูเกียรติความก้าวหน้าในอาชีพจัดภารกิจใหครอบคลุม การวางแผนอัตรากำลังการบรรจุแต่งตั้งการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ตลอดจนวินัยและการรักษาวินัย

4. การบริหารทั่วไป เป็นภารกิจงานในการบริหารงานทั่วไป ของการจัดระบบกับการบริหารจัดการข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์กรให้บรรลุผลตามมาตรฐาน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจัดภารกิจงานให้ครอบคลุมงานสนับสนุนกับงานการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเครือข่ายการศึกษา งานอาคารสถานที่ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาการจัดระบบควบคุมภายในและประสานงานราชการกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 39 สถานศึกษาและส่วนราชการ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ หัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่อเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

2. ประสานระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สินอื่นที่ทางราชการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและขอบังคับของทางราชการ

3. เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรม สัญญาในราชการของสถานศึกษา หรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับมอบอำนาจ

4. จัดทำรายงานประจำปี เกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

5. อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตร และวุฒิบัตรของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

6. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

ธีระ รุญเจริญ (2546) ได้กำหนดลักษณะผู้บริหารต้นแบบว่ามีบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษา ดังนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุน และจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และมีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งทางด้านวิชาการ และการจัดสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา เทคโนโลยีสื่อช่วยการเรียนการสอนและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนการให้บริการและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ และละจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้

4. การประสานความสัมพันธ์ กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งโรงเรียนและนอกโรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ การระดมทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคลทรัพยากร ด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์กีฬา สื่อและเทคโนโลยี

5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องโดยส่งเสริมให้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนาและไปทศันะศึกษาเพื่อเพิ่มพนู ความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อ ต่อการความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสามารถนา มาประยุกต์และปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

6. การสร้างแรงจูงใจโดยเป็นผู้ทีมีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่น ในการทำงานสร้างความเชื่อมั่นและเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ให้ความสำคัญของทีมและ

สร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นการแสดงความขอบคุณการเผยแพร่ผลงานของทีม และการยกย่องให้รางวัล

7. การประเมินผลโดยส่งเสริมการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเพื่อรองรับการประเมินผลภายนอก มีการนำผลประเมินผู้เรียนมาชี้หนดนโยบายของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนของครูและนักเรียน

9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบโดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

10. การส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในและต่างประเทศให้สอดคล้อง กับสังคมแห่งการเรียนรู้

Dess and Miller (1993) เสนอว่าบทบาทสำหรับความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์มี 3 ประการ ดังนี้

1. บทบาทในการกำหนดทิศทางขององค์กร เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ที่ง่ายแก่การเข้าใจและกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อธุรกิจ เทคโนโลยีหรือวัฒนธรรมองค์กรในแง่ที่ว่าสิ่งที่กล่าวมานี้ จะมีรูปแบบอย่างไรต่อไปในอนาคตเป็นการมีวิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์

2. บทบาทในการออกแบบองค์กรเป็นกิจกรรมที่เน้นการประเมินองค์กรที่จำเป็นต่อการก่อให้เกิดผลลัพธ์ และสามารถนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้อย่างประสบความสำเร็จ

3. บทบาทในการปลูกฝังวัฒนธรรมขององค์กรซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นเลิศและคุณธรรมขององค์กร บุคลากรทั่วทั้งองค์กรต้องได้รับการสนับสนุนให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน รวมทั้งเข้าใจถึงกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถทำงานร่วมกันได้ด้วยความสามารถสูงสุดและพฤติกรรมที่มีคุณธรรมอย่างเต็มที่

Mintzberg (1989) ได้อธิบายว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่จะแสดงบทบาทออกมา 10 บทบาท ซึ่งจัดกลุ่มได้ 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. กลุ่มบทบาทเชิงสัมพันธ์บุคคล (Interpersonal Roles) เป็นบทบาทที่เกิดขึ้นจากอำนาจ และสถานะตำแหน่งแบบเป็นทางการ เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นศูนย์รวมประสาท (Nerve- Center) ขององค์กร ประกอบด้วย

1.1 บทบาทเป็นสัญลักษณ์ขององค์กร (Symbolic or Figurehead) เป็นบทบาทที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะตัวของผู้บริหาร เป็นสัญลักษณ์ของหัวหน้าในการใช้หลักเกณฑ์เพื่อกำหนดสังคมขององค์กร แรงจูงใจ กฎหมาย และพิธีการในหน้าที่ต่าง ๆ ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนประเพณี หรือพิธีการขององค์กร

1.2 บทบาทเป็นผู้นำองค์กร (Leader) เป็นบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา มุ่งการอำนวยการ การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร และการควบคุม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อการจ้างการฝึกงาน และการส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารต้องพยายามที่จะนำความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาและองค์กรไปกำหนดเป็นข้อตกลง

เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของการดำเนินงานผู้นำมีบทบาทในการเผยแพร่กิจกรรมที่มีคุณค่าทั้งของผู้บริหารเองและของผู้ใต้บังคับบัญชาอำนาจของผู้บริหารจะปรากฏชัดเจนที่สุดในบทบาทของผู้นำ

1.3 บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ (Liaison) ด้วยสถานภาพทำให้ผู้บริหารสามารถแสดงบทบาทการติดต่อกับผู้บริหารระดับเดียวกัน บุคคล หรือกลุ่มบุคคลภายนอกองค์กร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ผู้บริหารต้องพัฒนาเครือข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรของตน ด้านข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ผู้บริหารต้องใช้เวลาส่วนมากกับการดำเนินงานตามบทบาทนี้ เริ่มตั้งแต่การกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง และการดำเนินกิจกรรม ที่หลากหลาย เพื่อการดำรงอยู่ของหน่วยงานนั้น ๆ

2. กลุ่มบทบาทเชิงสารสนเทศ (Informational Roles) เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสารทั้งในฐานะผู้รับและผู้ส่งในองค์กรของเขา การเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้ง จะช่วยให้ผู้บริหารพัฒนาข้อมูลพื้นที่จำเป็นของระบบข้อมูลข่าวสาร ทั้งภายในและภายนอกองค์กรอันจะส่งผลให้ผู้บริหารเป็นผู้ชำนาญการขององค์กรที่มีคลังข้อมูลที่ดีที่สุด ประกอบด้วย

2.1 บทบาทเป็นผู้กำกับติดตามผล (Monitor) บริหารต้องแสวงหาและรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อจะได้พัฒนาองค์กรและสภาพแวดล้อมขององค์กร รับ ข้อมูลข่าวสารเข้ามาสู่องค์กรในรูปแบบการวิเคราะห์การดำเนินงานภายในองค์กร เหตุการณ์ภายนอก ความคิดเห็น และแนวโน้มต่าง ๆ ผู้บริหารใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อตรวจสอบความเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์ สภาพปัญหาและโอกาส เพื่อความเข้าในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจอันจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในองค์กรที่มีคุณค่าพร้อมทั้งรายงานให้บุคคลภายนอกและผู้ใต้บังคับบัญชารับรู้

2.2 บทบาทเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (Dissemination) ผู้บริหารต้องนำข้อมูลข่าวสารจากภายนอกเข้าสู่องค์กร และนำข้อมูลข่าวสารภายในจากผู้ใต้บังคับบัญชาคนใดคนหนึ่งสู่คนอื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้อาจเป็นข้อเท็จจริงซึ่งผู้บริหารได้รับข้อมูลแบบนี้ได้ง่ายเนื่องจากมีอำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการส่วนที่ดีของข้อมูลจะถูกส่งต่ออย่างรวดเร็วไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่เหมาะสม

2.3 บทบาทเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ (Spokesperson) ผู้บริหารต้องถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่ บุคคลภายนอกที่หลากหลาย ผู้บริหารต้องแสดงความสามารถในทางสัมพันธ์กับชุมชนประชาสัมพันธ์ องค์กรของตนเอง ดูแลรักษาผู้มีอิทธิพลชั้นนำด้านต่าง ๆ รายงานข่าวเกี่ยวกับการดำเนินงาน แผนงาน และนโยบายขององค์กร และส่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. กลุ่มบทบาทเชิงตัดสินใจ (Decisional Roles) เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นนักตัดสินใจ (Decision Maker) อันสืบเนื่องจากบทบาทสองกลุ่มแรก ประกอบด้วย

3.1 บทบาทเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มและออกแบบ ควบคุมการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ผู้บริหารต้องทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบสถานการณ์ที่ต้องปรับปรุง ผู้บริหารต้องกำหนดโครงการปรับปรุง โดยจัดลำดับความสำคัญตามการตัดสินใจและกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงที่แท้จริง ผู้บริหารต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการปรับปรุงในระดับใดระดับหนึ่ง มอบหมายความรับผิดชอบให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชามอบอำนาจให้ปฏิบัติงานแทน มอบหมายความรับผิดชอบในการออกแบบภายใต้

ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่ได้รับหรืออาจให้คำปรึกษาในการออกแบบและงานใหญ่ ๆ บางอย่างของโครงการปรับปรุง อาจต้องขอคำปรึกษาจากผู้บริหารอาวุโส

3.2 บทบาทเป็นผู้ขจัดสิ่งรบกวน (Disturbance Handier) เป็นบทบาทของผู้บริหารที่ต้องแก้ปัญหา เมื่อองค์กรเผชิญสิ่งรบกวนหรือความวุ่นวายแต่ไม่คาดหวังอย่างฉับไวแต่ได้ผลซึ่งความวุ่นวายต่าง ๆ มักเกิดจากความขัดแย้งระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชา ความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับองค์กรอื่น และการสูญเสียทรัพยากรหรือข้อจำกัดต่าง ๆ ผู้บริหารต้องจัดลำดับความสำคัญและทุ่มเทความพยายามที่จะขจัดสิ่งเหล่านี้

3.3 บทบาทเป็นผู้จัดสรรทรัพยากร (Allocator) ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจในการจัดสรร ทรัพยากรให้แก่ส่วนต่าง ๆ ในองค์กรตามจุดที่ต้องการ ผู้บริหารต้องควบคุมดูแลระบบ โดยอาศัยการจัดสรรทรัพยากร ผู้บริหารสามารถจัดสรรทรัพยากรในแนวทางต่าง ๆ โดยการทำตารางเวลาของตนเอง การกำหนดโปรแกรมการทำงาน การมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ และโดยการสร้างหรืออนุมัติงบประมาณ

3.4 บทบาทเป็นนักเจรจาต่อรอง (Negotiator) ผู้บริหารรับผิดชอบในการเป็นผู้แทน ขององค์กรในฐานะผู้เจรจาที่สำคัญกับบุคคลอื่นหรือองค์กรอื่น เพื่อให้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ผู้บริหารต้องกระตุ้นตนเองอยู่เสมอ เมื่อองค์กรเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเจรจาต่อรองกับองค์กรอื่น ผู้บริหารต้องเข้าไปมีส่วนร่วม ในฐานะสัญลักษณ์หรือหัวโขน ผู้ประชาสัมพันธ์และผู้จัดสรรทรัพยากร ขององค์กร

สรุปได้ว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา คือผู้ที่มีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นพฤติกรรมการนำไปใช้หรือการปฏิบัติงานและการบริหารงานของสถานศึกษา รวมถึงการปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.1 ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เพ็ญนภา แก้วเขียว (2561) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้สร้างความ พึงพอใจให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมโดยทั่วไป

ยลพรรษย์ ศิริรัตน์ (2561) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึงคุณภาพการศึกษาเป็นแนวคิดหลายมิติ หากพิจารณาตามแนวความคิดการประกันคุณภาพ หมายถึง นโยบายระบบและกระบวนการที่จะนำไปสู่ความคงอยู่และการเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบัน ระบบการประกันคุณภาพเป็นวิถีทางที่สถาบันให้ความมั่นใจ ต่อตนเองและสังคมว่าผลผลิตคือผู้เรียนสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและกระบวนการจัดการของสถานศึกษาซึ่งแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้เรียนและสังคมในปัจจุบัน

บุษบา ศรีมี (2560) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยงานการศึกษาทุกระดับทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชนจัดให้สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของชุมชน โดยสถานศึกษาต้องมีความพร้อมในการลงมือ ได้แก่ ความพร้อมของการดำเนินงาน เช่น การบริหารจัดการภายในหน่วยงานเป็นระบบมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนา จัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีการแนะแนว นิเทศอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อม

สมชัย วงษ์นายะ และทวนทอง เชาวกีรติพงศ์ (2559) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดทั้งนี้คุณภาพของผู้เรียนดังกล่าวเกิดจากความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่ายได้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนที่เอาใจใส่การจัดการศึกษาหน่วยงานระดับนโยบายและระดับปฏิบัติมีระบบการบริหารที่ได้มาตรฐาน

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2553) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานศึกษาชาติ การจัดระบบโครงสร้าง การวางแผนและการดำเนินการตามแผนรวมทั้งสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน

สรุปได้ว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกำหนดแนวทางการดำเนินการที่มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุผลตามมาตรฐานที่กำหนดและผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมพึงพอใจ การพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

2.2.2 ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความสำคัญเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา โดยได้มีหน่วยงานและผู้ให้ความสำคัญไว้ดังนี้

ยลพรรษย์ ศิริรัตน์ (2561) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากและต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลัก ในการตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาใน 3 เรื่อง ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านสถานศึกษาและต้นสังกัด ต้องบริหารจัดการการศึกษาให้มีการพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง มีระบบการประกันคุณภาพภายในและมีแผนพัฒนาสถานศึกษา ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. องค์ประกอบด้านเนื้อหาสาระของการประเมิน ต้องมีการกำหนดเกณฑ์และตัวบ่งชี้ที่สะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา อาทิ ปริมาณและคุณภาพของครู และบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

3. องค์ประกอบด้านระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก ต้องมีการพัฒนาระบบ และกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อให้การตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริงผลการประเมินตรงตามสภาพความเป็นจริง สถานศึกษาและต้นสังกัด นำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

เพ็ญนภา แก้วเขียว (2561) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอะไรก็ตามที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและในการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพ ซึ่งมีความสำคัญในการดำเนินการได้ 2 วิธีพื้นฐาน ได้แก่ วิธีการควบคุมที่ดีกว่า (Better Control) และวิธีการสร้างมาตรฐานหรือนวัตกรรม (Raise Standards/Innovation) ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือปรับปรุงโดยวิธีการควบคุมที่ดีกว่า เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนมาตรฐานการศึกษาชุดเดิม ไม่ใช่กระบวนการที่สงวนรักษาหรือสร้างมาตรฐานใหม่ มาตรฐานที่ได้จากวิธีนี้เป็นมาตรฐานที่ได้รับการปรับปรุงผ่านกระบวนการของการเลือก การวิเคราะห์และการปรับแก้ของผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้

2. การพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพโดยวิธีการสร้างมาตรฐานหรือนวัตกรรมเป็นกระบวนการที่ไม่เกี่ยวกับการสงวนรักษาหรือปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาที่มีอยู่เดิมแต่จะสร้างมาตรฐานขึ้นมาใหม่ผ่านกระบวนการที่เริ่มต้นจากการศึกษาความเป็นไปได้และพัฒนาผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D)

บุษบา ศรีมี (2560) กล่าวว่า ความสำคัญของคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่ได้ทำการศึกษาและวางแผนตามลำดับดังที่ปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยกำหนดเป้าหมายหลักของคุณภาพการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคน จากปรัชญาความเชื่อพื้นฐานที่ว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน มีดุลยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม ซึ่งนอกจากจะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพโดยตรงแล้วยังจำเป็นต้องคำนึงถึงกลไกและสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพื่อเตรียมคนให้เป็นคนที่มีคุณลักษณะเป็นผู้คิดวิเคราะห์เป็น สามารถแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นั่นคือผู้เรียนจะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของชุมชน โดยคำนึงถึงหลักและครอบคลุมดังต่อไปนี้

1. เป็นแผนที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

2. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่องชัดเจนและเป็นรูปธรรม

3. กำหนดวิธีการดำเนินงานที่มีหลักวิชาการหรือผลการวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด

4. กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

6. กำหนดบทบาทให้บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

7. กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และมาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการศึกษาที่บ่งบอกถึงคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ และด้านคุณภาพการบริหารจัดการ

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาถือเป็นกลไกที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักการ และแนวการจัดการศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการบริหารจัดการทั้งการทำงานที่เน้นคุณภาพ โดยถือให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2.2.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย

1. การพัฒนาระดับชั้นเรียน ได้แก่

1.1 การประเมินที่ยึดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นฐานโดยคำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา ปัจจัย กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของผู้เรียนที่ต้องประเมิน

1.2 ใช้การประเมินความก้าวหน้าให้มีประสิทธิผล เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินผลหรือการแข่งขันหรือเปรียบเทียบกับผู้อื่น ส่งเสริมการประเมินที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 มีความสมดุลระหว่างการประเมินที่อิงตนเอง เพื่อน ปกติวิสัย และมาตรฐาน มีการใช้การประเมินที่ปรับให้เหมาะกับศักยภาพของผู้เรียน และสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.4 ใช้วิธีการประเมินที่บูรณาการการเรียนรู้กับเทคโนโลยีจากงานที่กำหนดให้ทำตามโลกแห่งความเป็นจริงและให้ข้อมูลป้อนกลับทันทีใช้แฟ้มประวัติของผู้เรียนที่แสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้และการสื่อสารกับพ่อแม่/ผู้เกี่ยวข้อง

1.5 ครูจำเป็นต้องมีความรอบรู้ด้านการวัดผลและคลังเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพสูง

2. การพัฒนาระดับโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.1 การประเมินที่ยึดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นฐาน โดยคำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา ปัจจัย กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของผู้เรียนที่ต้องประเมิน

2.2 การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของระบบกำกับที่มีสารสนเทศที่แสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

2.3 มีความสมดุลระหว่างการประเมินความก้าวหน้ากับการประเมินที่มีเกณฑ์ที่เป็นหลักเทียบ

2.4 เน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาตนเอง มากกว่าการเน้นการแข่งขัน หรือเปรียบเทียบกับผู้อื่น

2.5 ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) จากการประเมินในชั้นเรียนเพื่อการบริหารงานที่เหมาะสมกว่าเดิม

2.6 ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรอบรู้ด้านการประเมิน

3. การพัฒนาระดับชาติ

3.1 การประเมินผลสรุปเป็นส่วนหนึ่งของระบบกำกับที่มีสารสนเทศเพื่อแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

3.2 กระบวนการพัฒนาการประเมินต้องแกร่ง มีการกำหนดมาตรฐานผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา มีการประเมินระดับชาติโดยใช้เทคโนโลยีในการสอบข้อสอบหรือสิ่งที่วัดเหมาะสมกับโลกแห่งความเป็นจริง

3.3 ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) จากการทดสอบระดับชาติที่ให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน สถานศึกษา เขตพื้นที่ และผู้กำหนดนโยบาย

ยลพรรษย์ ศิริรัตน์ (2561) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีองค์ประกอบในการพัฒนา ดังนี้

1. ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ประกอบด้วย

1.1 มีความมั่นคงและความชัดเจนของวัตถุประสงค์ขององค์การ และบริหารเชิงรุก สร้างทีมงานบริหาร ของโรงเรียน

1.2 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการหลักสูตรในการตัดสินใจ และการใช้นโยบายต่าง ๆ

1.3 สร้างครูให้เป็นผู้นำในทางวิชาการ

2. การมีวิสัยทัศน์และมีเป้าหมายร่วมกัน ประกอบด้วย

2.1 ความเป็นเอกภาพของเป้าหมายโรงเรียน

2.2 มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อความก้าวหน้าของนักเรียน

2.3 มีความเคารพในสถาบัน

3. มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่

3.1 มีสภาพแวดล้อมเป็นระบบระเบียบ

3.2 มีสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดความสนใจต่อการเรียนการสอน

4. การเรียนการสอนที่เข้มแข็ง ได้แก่
   4.1 การใช้เวลาที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนและในการบริหาร
   4.2 เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ
5. มีแผนการเรียนการสอนที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน ได้แก่
   5.1 ความมีประสิทธิภาพของแผนการสอนในการเตรียมการสอน
   5.2 มีจุดประสงค์ที่ชัดเจนของแผนการสอน
   5.3 บทเรียนที่เหมาะสมกับนักเรียน
   5.4 การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย
6. มีความคาดหวังต่อโรงเรียน และนักเรียนในระดับสูง ได้แก่
   6.1 ครูและนักเรียนมีความคาดหวังในระดับสูงรวมกันทั่วถึงทั้งโรงเรียน
   6.2 มีการสื่อสารและเสริมแรงเพื่อให้ความคาดหวังสู่ความเป็นจริง
   6.3 มีการคิดการปฏิบัติ ที่ทำให้ไปสู่ความคาดหวัง
7. มีการเสริมแรงครู ประกอบด้วย
   7.1 การให้ความเป็นธรรมในการให้รางวัล และการลงโทษ
   7.2 ชี้แจงและให้ทราบผลการพัฒนา หรือการปรับปรุง
8. มีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน
9. นักเรียนมีความรับผิดชอบ
10. มีความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง
11. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

บุษบา ศรีมี (2560) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ว่าในสถานการณ์โลกปัจจุบันนี้แต่ละภูมิภาคของโลกได้ผันแปรและก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว กรรมวิธีต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการกำหนดรูปแบบของยุทธศาสตร์ก็ค่อนข้างจะยุ่งยากและสลับซับซ้อนมาก ยิ่งไปกว่านั้นลักษณะโดยทั่วไปของยุทธศาสตร์เป็นเช่นเดียวกับลักษณะของมนุษย์ ซึ่งต้องการความพยายามในการแก้ปัญหาอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหาใด ๆ ก็ตาม ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ปัญหาจะต้องพยายามหาทางแก้ให้ตรงจุด และมีความเข้าใจในปัญหาเป็นอย่างดีวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมและใช้กันมากก็คือการทำความเข้าใจในตัวปัญหาอย่างกว้าง ๆ เสียก่อนแล้วจึงศึกษาในรายละเอียดเป็นขั้นตอนต่อไป โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1. ภารกิจและเป้าหมายหลัก (Mission and Major Goals) ขั้นตอนแรกของกระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ก็คือ กำหนดภารกิจและเป้าหมายหลักขององค์การซึ่งจะเราได้รู้ได้เห็นชอบเขตของยุทธศาสตร์ที่องค์การจะสร้างขึ้นภารกิจเริ่มต้นที่ทำไมองค์การจึงตั้งขึ้นมา และควรจะทำอะไร เป้าหมายหลักระบุสิ่งที่องค์การหวังจะทำให้สำเร็จในระยะกลางและระยะยาวองค์กรที่แสวงหากำไร ส่วนมากจะใช้เป้าหมายมากมายเรียงตามลำดับความสำคัญ (Hierarchy of Goals) งานที่สำคัญถูกจัดวางไปใกล้จุดสุดยอดของลำดับความสำคัญเป้าหมาย “ชั้นสอง” (Secondary Goals) คือ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่องค์การเห็นว่าจำเป็นที่องค์การต้องมีถ้าจะให้บรรลุถึงงานสำคัญ

2. การวิเคราะห์ภายนอก (External Analysis) องค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งของกระบวนการบริหารยุทธศาสตร์ก็คือการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมการดำเนินงานซึ่งอยู่นอกองค์การโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะระบุโอกาส และภัยในสิ่งแวดล้อมที่เกิดกับการดำเนินงานขององค์การอาจพิจารณาได้เป็น 3 อย่าง คือ สิ่งแวดล้อม ที่เกิดกับการปฏิบัติงานในองค์การสิ่งแวดล้อมระดับชาติ และสิ่งแวดล้อมมหภาค

2.1 การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมที่เกิดกับการปฏิบัติงานต้องมีการประเมินโครงสร้างทางการแข่งขันที่องค์การปฏิบัติอยู่รวมถึงตำแหน่งของการแข่งขัน

2.2 การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมระดับชาติ ต้องมีการประเมินว่าสิ่งแวดล้อมระดับชาติที่องค์กรปฏิบัติการอยู่นั้นอำนวยความสะดวกให้องค์การเกิดมีความได้เปรียบเชิงการแข่งขันในตลาดเพียงใดถ้าไม่เป็นไปดังคาดองค์กรดังกล่าวต้องพิจารณาย้ายปฏิบัติการส่วนสำคัญ ๆ แหล่งอื่นที่อำนวยความสะดวกในการสร้างข้อได้เปรียบ

2.3 การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมมหภาค ประกอบด้วยการตรวจสอบอิทธิพลของเศรษฐกิจมหภาค ปัจจัยทางสังคม รัฐบาล กฎหมาย ระดับชาติและเทคโนโลยีที่จะมากระทบต่อองค์การ

3. การวิเคราะห์ภายใน (Internal Analysis) ปฏิบัติการในรูปนี้ทำให้เรากำหนดได้ถึงจุดที่แข็งแกร่งหรือจุดเด่น (Strengths) และจุดอ่อนหรือจุดด้อย (Weakness) ขององค์การในเรื่องนี้มีมากมาย เช่น การที่องค์การมีทรัพยากรปริมาณมากและคุณภาพสูง ถือเป็นข้อได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน จากนั้นจะดูว่าองค์การจะหาข้อได้เปรียบเชิงการแข่งขันอย่างไร พิจารณาเรื่องบทบาทความสามารถที่โดดเด่นเป็นพิเศษ ทรัพยากรและความสามารถต่าง ๆ ในการสร้างข้อได้เปรียบ

4. SWOT และการเลือกยุทธศาสตร์ (SWOT and Strategic Choice) เป็นองค์ประกอบต่อไปที่ใช้ในการสร้างยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เป็นทางเลือกโดยพิจารณาที่จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคจากภายนอก การเปรียบเทียบจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) นั้น โดยปกติเราเรียกว่า การวิเคราะห์ SWOT analysis จุดศูนย์กลางความมุ่งหมายของการวิเคราะห์ SWOT ก็คือ การระบุยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ว่ามีแนวทางเหมาะสมกับทรัพยากรและขีดความสามารถขององค์การในการปฏิบัติตอบต่ออุปสงค์ของสิ่งแวดล้อมที่องค์การดำเนินการอยู่ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความมุ่งหมายของยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เป็นทางเลือกอันเกิดจากการวิเคราะห์ SWOT จะต้องสร้างมาจากจุดแข็งขององค์การเพื่อที่จะแสวงหาจากโอกาสทำการต้านภัยต่าง ๆ และแก้ไขจุดอ่อนให้ดีขึ้น

5. การประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์ (Strategy Implementation) เมื่อได้เลือกยุทธศาสตร์ไว้เพื่อใช้ให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์การแล้ว จะต้องมีการนำเอายุทธศาสตร์ดังกล่าวไปปฏิบัติ ในที่นี้ได้แบ่งเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้ยุทธศาสตร์ออกเป็นองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 ออกแบบโครงสร้างขององค์การ การประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์ต้องมีการจัดสรรบทบาทและความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ของยุทธศาสตร์แก่ผู้บริหาร และหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร อาจกล่าวได้ว่าใช้ยุทธศาสตร์ทำได้โดยผ่านการใช้โครงสร้าง

ประการที่ 2 การออกแบบระบบการควบคุม นอกจากการเลือกโครงสร้างองค์การต้องสร้างระบบควบคุมองค์การที่เหมาะสมขึ้น จะต้องทำการตัดสินใจว่าจะประเมินการปฏิบัติงานและควบคุมปฏิกิริยาของหน่วยย่อยในองค์การให้ดีที่สุดได้อย่างไร

ประการที่ 3 การจัดชุดยุทธศาสตร์ โครงสร้างและการควบคุม ถ้าองค์การหวังในความสำเร็จก็ต้องให้บรรลุถึงความสอดคล้องต้องกันระหว่างยุทธศาสตร์ โครงสร้างและการควบคุม เนื่องจากยุทธศาสตร์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทำให้องค์การมีอุปสงค์แตกต่างกัน

ประการที่ 4 การบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์ เราอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง องค์กรต่าง ๆ ต้องพยายามจัดการให้พอเหมาะต่อการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมทางการแข่งขัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทุกที่องค์กรต้องการความสำเร็จระยะยาว คือ องค์กรสามารถปรับแต่งยุทธศาสตร์และโครงสร้างให้เข้ากับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยพิจารณาถึงกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงและยุทธวิธีเชิงยุทธศาสตร์

6. การป้อนกลับของข่าวสาร (The Feedback Loop) การวางแผนยุทธศาสตร์ เป็นกระบวนการที่ต้องทำติดต่อกันอยู่เรื่อย ๆ โดยตลอด (Ongoing Process) ทันทีที่มีการประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์ การบริหารยุทธศาสตร์จะต้องมีการตรวจสอบเพื่อกำหนดว่าเป้าหมายทางยุทธศาสตร์บรรลุผลสำเร็จไปแค่ไหน ข่าวสารนี้จะผ่านกลับไปสู่ระดับองค์การ โดยผ่านระบบการป้อนกลับของข่าวสาร ข่าวสารจะถูกป้อนเข้าไปในการสร้างและการประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์ในรอบสอง ซึ่งเป็นรอบถัดไปนั้นเอง มันทำหน้าที่ยืนยันอีกครั้งหนึ่งมีความถูกต้องของเป้าหมายและยุทธศาสตร์ ที่ใช้อยู่ว่าถูกต้องหรือไม่

สมชัย วงษ์นายะ และทวนทอง เชาวกีรติพงศ์ (2559) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1. กรอบหลักสูตรและมาตรฐานโรงเรียนต้องกำหนดนโยบายเป้าหมาย คู่มือ แนวทางการ ดำเนินงานของโรงเรียนและแผนการสอนสู่อนาคต โดยต้องจัดทำธรรมนูญโรงเรียนคู่มือขั้นตอนการ ดำเนินการ คู่มือการปฏิบัติงาน แผนการสอน

2. กรอบบุคคล โรงเรียนต้องสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และพัฒนา มีการกระตุ้น จูงใจให้ผู้ร่วมงานรู้จักคิดและรักการเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อการสร้างสรรค์ ปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นจัดบุคลากรให้ตรงตามความสามารถและสาขาวิชา พัฒนาวิสัยทัศน์ของบุคลากรในสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีม สร้างจิตสำนึกในการทำงานให้เห็นว่าการปรับปรุงงานจะต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาและเป็นหน้าที่ของทุกคน พัฒนาผู้สอนให้มีอุดมการณ์ มีใจรักในการสอนและเป็นแบบอย่างที่ดี จัดสวัสดิการทุนสนับสนุนให้มีขวัญกำลังใจและความก้าวหน้าในวิชาชีพ

3. กรอบทรัพยากร โรงเรียนต้องปรับปรุงสถานที่ และจัดหาทรัพยากรที่มีมาตรฐานตามที่กำหนดให้เพียงพอต่อการพัฒนานักเรียนไปสู่เป้าหมาย จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน แสวงหาแนวทางสนับสนุนให้องค์กรเอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากร

4. กรอบการกำกับ ตรวจสอบและรายงาน ทุกสายงานต้องตรวจสอบคุณภาพ วิเคราะห์ ปรับปรุง โดยใช้วงจรควบคุมคุณภาพ หรือมีระบบประเมินตนเองของโรงเรียนเป็นการควบคุมภายในทางด้านบริหาร หรือควบคุมเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นทุกฝ่ายให้ได้ประเมินผลการทำงานของตนเองมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการวัดผลตามสภาพ

จริง โดยมีจุดมุ่งหมายในการประเมินกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน เพื่อเน้นการพัฒนาเป็นหลัก และการประเมินผลทุกอย่างให้จัดส่งรายงานต่อต้นสังกัดและเปิดเผยต่อสาธารณชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้อธิบายถึง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระเบียบวาระแห่งชาติ พ.ศ. 2551-2555 ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. การพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
3. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
4. การจัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา
5. การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ
6. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากร และพัฒนาระบบบริหารจัดการให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร และความคาดหวังของสังคม นอกจากนั้นยังต้องคำนึงความพึงพอใจของผู้รับบริการนั่นคือ การให้ นักเรียนได้เรียนสอดคล้องกับความต้องการความสนใจและความถนัดของตน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ

2.3.1 ความหมายเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ

โรงเรียนคุณภาพ คือการพัฒนาการศึกษาในรูปแบบใหม่ยกระดับให้เป็นโรงเรียนคุณภาพที่มุ่งหวังให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและปลอดภัย ตามโครงการโรงเรียนคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามนโยบายโรงเรียนคุณภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ภายใต้จุดเน้น 8 ด้าน (รายงานผลการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพประจำปีงบประมาณ 2565, 2565) ดังนี้

1. ด้านความปลอดภัย

1.1 ดำเนินการขับเคลื่อนตามแนวทางการบริหารจัดการระบบมาตรฐานความปลอดภัย (MOE Safety Center) โดยประกาศจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัย (MOE Safety Center)

1.2 สร้างการรับรู้การเข้าถึงระบบมาตรฐานความปลอดภัยสถานศึกษา การลงทะเบียนเข้าใช้ระบบ MOE Safety Platform โดยจัดทำคู่มือการใช้งานระบบมาตรฐานความปลอดภัย เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่งใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

1.3 การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่โรงเรียนในสังกัด โดยจัดอบรมการใช้งานระบบมาตรฐานความปลอดภัยกระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Platform)

1.4 ประชาสัมพันธ์ช่องทางการแจ้งเหตุ ระบบ MOE Safety Platform ให้ โรงเรียนในสังกัด ครู นักเรียนผู้ปกครองและบุคคลภายนอกรับทราบและส่งเสริมการใช้งาน Application MOE Safety Center

1.5 สนับสนุนโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน โดยเชิญหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้และแนวปฏิบัติในการป้องกันอุบัติเหตุ

สรุปได้ว่า ด้านความปลอดภัย นักเรียนทุกคนได้รับการคุ้มครองดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษาตามแนวทางและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ บรรจุตัวชี้วัดเรื่องความปลอดภัยให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

2. ด้านระบบประกันคุณภาพ

2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการ แนวทางการปฏิบัติ รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในและภายนอก และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษา

2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษามาให้ความรู้

2.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2561 ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบท และความต้องการของชุมชนอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

2.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนประเมินตนเอง จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษารายงานประจำปีการประเมินตนเองของสถานศึกษา

2.5 จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียน (Self - Assessment Report : SAR) พร้อมกับประเด็นที่ต้องการให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบ ซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

2.7 ติดตามผลการดำเนินงาน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

2.8 นิเทศ ติดตาม พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจมอบหมายบุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประเมินเข้าร่วมสังเกตรับฟังหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมในการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อร่วมสะท้อนปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ

2.9 สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอก สรุปรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติที่ดี เพื่อให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า ด้านระบบประกันคุณภาพ หมายถึง การจัดทำแผนประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานและมีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

3. ด้านหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรฐานสมรรถนะ

3.1 หลักสูตรสถานศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้ง แนวทาง การบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวทางการวัดและประเมินผล แนวทางการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รวมถึงศึกษาสภาพ บริบททางสังคม ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเผยแพร่ให้โรงเรียนในสังกัดนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการ ศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้ง ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และความต้องการ จุดเน้นของโรงเรียนด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม

3. นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อให้ เกิดการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

4. ประเมินคุณภาพหลักสูตร สรุปและรายงานผลการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ด้านหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรและสื่อการสอนของสถานศึกษา และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการ ศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.2 หลักสูตรฐานสมรรถนะ

ในปีการศึกษา 2565 ได้มีการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ประกอบกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) โดยคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษามีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เป็นการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิงมาตรฐานไปสู่การเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนซึ่งสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของชาติฉบับใหม่มาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะ, 2565) มีหลักการดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถะของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยเน้นการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล (Personalization) อย่างเป็นองค์รวม (Holistic Development) เพื่อกรเป็นเจ้าของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Life-Long Learning)

2. เป็นหลักสูตรที่เชื่อมโยงระหว่างสมรรถะหลักและสมรรถะเฉพาะในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการทำงาน

3. เป็นหลักสูตรที่จัดสภาพแวดล้อมและเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway) ที่หลากหลาย และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพหุปัญญาและธรรมชาติของผู้เรียน

4. เป็นหลักสูตรที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัย มีความหลากหลาย และยืดหยุ่น ตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน (Differentiated Instruction) บริบท จุดเน้นของสถานศึกษา และชุมชน

5. เป็นหลักสูตที่มุ่งใช้การประเมินเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ

สรุปได้ว่าหลักสูตรฐานสมรรถนะ คือการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์จากการเรียนรู้ มีการจัดทำหลักสูตรและสื่อการสอนของสถานศึกษาหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนตามความถนัด หรือตามความชอบของผู้เรียน เน้นที่การพัฒนาทักษะและพัฒนาสมรรถนะ

4. ด้านการพัฒนาครู

4.1 วางแผนการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด แต่งตั้งคณะกรรมการประชุมคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องเพื่อมอบหมายหน้าที่

4.2 สำรวจข้อมูลของผู้ต้องการเข้ารับการพัฒนาในสังกัด พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์แจ้งปฏิทินการดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และแจ้งความประสงค์ในการเข้ารับพัฒนาสำหรับก่อนการแต่งตั้งครูบรรจุใหม่ และตามความต้องการจำเป็น

4.3 จัดทำข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนา จัดเตรียมสถานที่ในการจัดอบรมพัฒนาหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายในการพัฒนาข้อมูลบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ วิทยากรสาขาต่าง ๆ

4.4 จัดทำแผนการพัฒนา เตรียมการดำเนินกิจกรรมการพัฒนา งบประมาณและทรัพยากร จัดหาวิทยากร รวมทั้งจัดทำคู่มือ เอกสารประกอบการพัฒนา

4.5 ประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนัก ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการเข้ารับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ

4.6 ดำเนินการพัฒนาโดยการประชุม อบรม สัมมนา พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ เช่น Active Learning การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วิถีใหม่ วิถีอนาคต ความรู้และทักษะในการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนได้เป็นต้น

4.7 ส่งเสริม และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ทักษะด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) ทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษตามแนวทาง CEFR ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองผ่านระบบออนไลน์ และอบรมผ่านหลักสูตรที่หน่วยงานต่าง ๆ

4.8 ติดตามและประเมินผลการพัฒนา หลังจากการดำเนินการพัฒนาในแต่ละโครงการกิจกรรมเสร็จสิ้น มีการจัดทำข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

4.9 สรุปรายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.10 นำผลการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาในปีงบประมาณถัดไป

สรุปได้ว่า ด้านการพัฒนาครู หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่มีการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีการพัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ Active Learning

5. ด้านการเรียนการสอน

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ข้อมูลสารสนเทศ สภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็น และปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์ วิจัย แนวคิด ทฤษฎีและองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

5.2 วางแผนการดำเนินงาน จัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมเพิ่มศักยภาพผู้เรียน ตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการพัฒนา ทั้งด้านวิชาการ ด้านอาชีพ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5.3 จัดประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

5.4 จัดทำแนวทางการสร้างสื่อ นวัตกรรม รูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยส่งเสริมให้โรงเรียนมีการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม รวมทั้งการพัฒนาและประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระมาตรฐานการเรียนรู้

5.5 ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง Active Learning จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามหลักสูตร มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีความรู้ความสามารถด้านดิจิทัล (Digital) และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 2

5.6 รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

5.7 ส่งเสริมให้โรงเรียนมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู และสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียน การสอน

5.8 ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียน (Learning Loss) โดยประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนของโรงเรียนคุณภาพ

5.9 กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือสถานศึกษา รวมทั้งสรุปรายงานการดำเนินการจัดการเรียนรู้ต่อหน่วยงานต้นสังกัด เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6. ด้านการวัดและประเมินผล

6.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน รวมทั้งแนวทางการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.2 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการวัดและประเมินผลในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือการดำเนินการด้านการวัดและประเมินผลของโรงเรียน ดำเนินโครงการอบรมพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษาด้านการวัดประเมินผล รวมทั้งเทคนิควิธีการวัดและประเมินรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง

6.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน บริหารจัดการการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และจัดเก็บเอกสาร หลักฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ

6.4 กำหนดวิธีการและพัฒนาเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานสำหรับใช้ประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา

6.5 ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6.6 ประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ เช่น สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) สำนักทดสอบทางการศึกษา

6.7 ส่งเสริมให้โรงเรียนนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) มาพิจารณาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อปรับปรุง พัฒนา ยกระดับผลสัมฤทธิ์และวางแผนการประกันคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

6.8 นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและ บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา

6.9 วิจัย พัฒนา และประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำผลมาใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการศึกษา

6.10 รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สรุปได้ว่า ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีการตรวจสอบผลย้อนกลับหลังการเรียนการสอน มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7. ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม

7.1 วางแผนการนิเทศกำกับ และติดตามโรงเรียนคุณภาพ ศึกษาสภาพความต้องการของการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้

7.2 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ และติดตามโรงเรียนคุณภาพ ดำเนินการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการของโรงเรียน

7.3 กำหนดปฏิทินการนิเทศ จัดทำแผนการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศ และการจัดกระบวนการเรียนรู้จัดทำเครื่องมือการนิเทศ กำกับ และติดตามโรงเรียนคุณภาพ

7.4 ดำเนินการนิเทศด้วยรูปแบบวิธีการนิเทศที่หลากหลาย โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งเสริมการนิเทศภายในและภายนอก และเครือข่าย ก.ต.ป.น. เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามประเมินผล โดยดำเนินการนิเทศในประเด็นที่เกี่ยวกับ 8 จุดเน้น

7.5 สรุปผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนคุณภาพ วิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา เพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานต่อไป

7.6 จัดทำสรุปรายงานผลและเผยแพร่เทคนิคการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7.7 เผยแพร่รายงานผลการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนคุณภาพแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การนิเทศ กำกับและติดตาม หมายถึง กระบวนการและรูปแบบการนิเทศ กำกับและติดตามอย่างเป็นระบบ การจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศ กำกับและติดตาม ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้ภาระงานมีความครอบคลุม ถูกต้องและชัดเจน

8. ด้าน Big data

8.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา โดยสำรวจความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษา กำหนดขอบข่ายของข้อมูลด้านวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณและบริหารทั่วไป

8.2 จัดทำแผนงาน โครงการ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา

8.3 รวบรวมและจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาเพื่อการบริหารให้ครอบคลุมภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและสนองตอบความต้องการผู้รับบริการ

8.4 นำ Big Data มาใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลของนักเรียนในฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของผู้เรียนในมิติต่าง ๆ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรในการประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศ สำหรับการบริหาร เชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลครู ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลงบประมาณ และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นมาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะและความถนัด

8.5 จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อให้บริการแก่บุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศและ

การจัด กระบวนการเรียนรู้ได้แก่ 1) ข้อมูลสารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุด รวมถึงแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา 2) ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับผู้เรียน

8.6 จัดทำคู่มือการใช้งาน และอบรมการใช้งานโปรแกรมต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา Area Management Support System: AMSS ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษา School Management Support System: SMSS เป็นต้น

8.7 ตรวจสอบข้อมูลและปรับปรุงสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบเอกสารและทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

8.8 ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงพัฒนา และรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่าด้าน Big Data หมายถึง การจัดทำฐานข้อมูลโรงเรียนทำข้อมูลสารสนเทศ โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนคุณภาพคือ โรงเรียนดีมีคุณภาพเป็นโรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดีทั้งในด้านการบริหารจัดการการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อให้ได้ผลผลิตซึ่งก็คือนักเรียนที่มีคุณภาพและโรงเรียนดีมีคุณภาพควรเป็นโรงเรียนที่ได้พัฒนาตนเองให้มีคุณภาพด้วยกระบวนการที่หลากหลายตามบริบท ทรัพยากรและศักยภาพที่โรงเรียนมีอยู่ โดยการจะพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนมีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ประชาชน และหน่วยงานในท้องถิ่น โรงเรียนควรมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน และดำเนินงานตามทิศทางที่โรงเรียนกำหนดไว้

วีรชน บัวพันธ์ (2561) ได้กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพ หมายถึง คุณภาพคือสิ่งที่ทำให้เกิดและการทำให้คงอยู่ของความสามารถในการแข่งขันที่มีผลมาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

อภิชัย ทำมาน (2561) กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะของการบริการที่มีคุณภาพยอดเยี่ยมโดดเด่นเป็นระดับคุณภาพสูงสุดมีผลงานยอดเยี่ยม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่สุด สมบูรณ์ที่สุด หรือการกระทำที่ประกอบด้วยคุณภาพที่สูงสุด จนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปที่ได้จากการบริหารสถานศึกษา

อุษณีย์ สีแก้วตู้ (2561) กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพและการสร้างสรรค์ หมายถึง โรงเรียนที่มีผลผลิตมีคุณภาพ การดำเนินการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ คือ ใช้ทรัพยากรน้อยแต่ได้ผลมากผู้ที่ทำงานอยู่จะเกิดการเรียนรู้ขึ้นและสั่งสมหรือสร้างคุณสมบัติของสิ่งที่เรียกว่า บุคคลเรียนรู้ ในโรงเรียนแห่งคุณภาพและการสร้างเกี่ยวข้องที่สำคัญที่สุด คือ ครูจะต้องเป็นบุคคลเรียนรู้ที่จริงแล้วผู้ที่สำคัญกว่าครู คือ นักเรียน โดยนักเรียนจะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีการจัดการความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้

สรุปได้ว่า โรงเรียนคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีสังคม บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัตถุเทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูง ประสบความสำเร็จทางวิชาการ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จัดการบริหารโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมเป็นที่ชื่นชมของชุมชน รวมทั้งเป็นสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชนและสถานศึกษาอื่นได้ ได้มีการกำหนดทิศทางขับเคลื่อนโครงการภายใต้กรอบการดำเนินงานและจุดเน้น 8 ด้าน ได้แก่ 1. ความปลอดภัย 2. ระบบประกันคุณภาพ 3. หลักสูตรฐานสมรรถนะ 4. การพัฒนาครู 5. การเรียนการสอน 6. การวัดและประเมินผล 7. การนิเทศ กำกับและติดตาม และ 8. Big Data

2.3.2 ความสำคัญเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ

สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนและผลิตกำลังคนให้มีศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ดังนั้น การมีโรงเรียนคุณภาพถือเป็นนโยบายที่มีความสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2565) กล่าวว่า การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพมีความสำคัญเพื่อการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานเดียวกันภายใต้ความหลากหลายและรองรับศักยภาพของผู้เรียนที่แตกต่างกัน และโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบสามารถนำนักเรียนมาเรียนรวม เพื่อยกระดับคุณภาพให้เกิดความมั่นใจต่อชุมชนและผู้ปกครองเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และใช้ทรัพยากรร่วมกัน

ชรินทร์ เกิดพุ่ม (2564) กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพมีความสำคัญในการสร้างโอกาส ให้นักเรียนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ให้เยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองดีมีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งสมรรถนะ ศักยภาพและความสามารถในการบริหารจัดการมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอน สร้างคลังนวัตกรรมการเรียนการสอนคลังความรู้อย่างเป็นรูปธรรม และมีความยั่งยืน พัฒนาโรงเรียนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นสถานศึกษาคุณธรรม มีความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา (ITA) และมีความพร้อมในการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุขภาพอนามัย เป็นโรงเรียนศูนย์รวมการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชน อย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ เอกชน บ้าน วัด ศาสนสถานอื่น ๆ รัฐ และโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วีรชน บัวพันธ์ (2561) กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพมีความสำคัญกับการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา มีการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ มีการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง ขยายโอกาสให้ประชาชนมีโอกาสในการศึกษาสูงขึ้น

อภิชัย ทำมาน (2561) ได้กล่าวว่า กลยุทธ์ที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนคุณภาพให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันคือการสร้างองค์การให้มีความเป็นเลิศหรือมีคุณภาพต้องใช้กระบวนการหรือหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ 5 ด้านคือ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การจัดคนเข้าทำงาน 4) การนำและการควบคุม และ 5) การมีผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่เป็นเลิศ

มีความโดดเด่นเป็นระดับคุณภาพสูงสุดเพื่อการอยู่รอดขององค์การและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสู่ตลาดโลก สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้ ซึ่งมีความสำคัญและวิธีการปฏิบัติที่มีความเป็นเลิศ 4 ด้านของการศึกษา คือ

1. ด้านการจัดการและการจัดองค์กรมีการบริหาร ดังนี้

1.1 การวางแผนและการบริหาร ดำเนินการ ดังนี้ 1) พันธกิจและวิสัยทัศน์: สถานศึกษาจัดทำพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา 2) แผนการพัฒนาสถานศึกษา: สถานศึกษาจัดทำแผนการพัฒนาสถานศึกษาและยุทธวิธีการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายให้สนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง สามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและลดจุดอ่อน แผนการพัฒนาสถานศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจนและมั่นคงในแง่ของการส่งเสริมจริยธรรมและศีลธรรม สติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย สังคม และสุนทรียภาพของนักเรียน ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนของสถานศึกษา และเอกสารแผนได้ส่งไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง

1.2 การพัฒนาบุคลากร ดำเนินการ ดังนี้ 1) การประสานงานของบุคลากร สถานศึกษามีช่องทางการประสานงานระหว่างบุคลากรเป็นอย่างดี มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการตัดสินใจเป็นคณะ และ 2) การพัฒนาและการประเมินบุคลากร สถานศึกษามีแผนและให้โอกาสบุคลากรในการพัฒนา และมีระบบการประเมินบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

1.3 การจัดสรรทรัพยากรดำเนินการ ดังนี้ การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจัดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 กลไกการประเมินและข้อมูลป้อนกลับดำเนินการ ในการประเมินผลสถานศึกษาต้องมีคณะกรรมการติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและอย่างมีประสิทธิภาพมีกลไกการประเมินเพื่อประเมินผลงานของสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมีข้อมูลป้อนกลับและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสถานศึกษามีช่องทางที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลป้อนกลับ แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมการเรียนของนักเรียน

2. ด้านการเรียนการสอนมีการบริหาร ดังนี้

2.1 หลักสูตรดำเนินการ คือ การจัดการหลักสูตร การวางแผนและการจัดระบบของหลักสูตร สถานศึกษามีหลักสูตรที่มีเป้าหมายที่แจ่มชัด มีความกว้าง ความลึก ความสมดุล มีประโยชน์ มีความต่อเนื่องและเป็นกลุ่มก้อน มีระบบที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้คณาจารย์มีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลักสูตร ติดตามและการพัฒนาหลักสูตร

2.2 การเรียนการสอนในชั้นดำเนินการ ดังนี้ 1) ยุทธวิธีการสอน สถานศึกษามีกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ครูนำวิธีการสอนที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาความคิดระดับสูง พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะการเรียนและทัศนคติของนักเรียน 2) ทักษะการสอน สถานศึกษามีคณะกรรมการติดตามและมีระบบการตรวจสอบเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับทางด้านทักษะการสอน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอนที่ดี แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะการจัดการห้องเรียนในบรรดาคณาจารย์และ 3) บรรยากาศของห้องเรียน สถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน สนับสนุนคณาจารย์เพื่อส่งเสริมความคาดหวังเชิงบวก จัดบรรยากาศของห้องเรียนให้เหมาะสมกับความ

แตกต่างของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดให้มีแรงจูงใจในเชิงบวก สร้างบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย และมีอิสระเพื่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพ

2.3 การประเมินผลมีการบริหาร ดังนี้ 1) ระบบและนโยบาย ประเมินผล สถานศึกษามีระบบและนโยบายการประเมินผลที่เหมาะสม สนองตอบเป้าหมายของหลักสูตร มีความคาดหวังต่อนักเรียนบนพื้นฐานของความสามารถและความต้องการของนักเรียน และ 2) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการประเมินผลสถานศึกษามีระบบการบันทึกและการรายงาน เพื่อให้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับที่มีประสิทธิภาพแก่นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการเรียนของ นักเรียน

3. ด้านการสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและสถานศึกษามีการบริหาร ดังนี้

3.1 การเอาใจใส่และให้ความดูแลนักเรียนดำเนินการ คือ วินัย การแนะแนวและการให้คำปรึกษา สถานศึกษามีวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการพัฒนา บุคลิกภาพของนักเรียน

3.2 การพัฒนาบุคลากร สังคมและวัฒนธรรมดำเนินการ คือ กิจกรรม เสริมหลักสูตร สถานศึกษาให้การสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดกิจกรรม เสริมหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์ สมดุล และครอบคลุมการพัฒนานักเรียนทุกด้านโปรแกรมเสริม หลักสูตรสถานศึกษาได้วางแผนโปรแกรมเสริมหลักสูตรที่ดีและอย่างเพียงพอในด้านหน้าที่พลเมือง จริยธรรม ศีลธรรม เพศศึกษาและสิ่งแวดล้อมศึกษา

3.3 การสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษดำเนินการคือ โปรแกรมสนับสนุนการเรียน สถานศึกษามีแผนการสอนซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพแก่นักเรียน ผู้ซึ่งมีความยุ่งยากในการเรียนและมีการเสริมสร้างและขยายโปรแกรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีพรสวรรค์และมีการบริการดูแลรักษา สถานศึกษาให้การสนับสนุนเด็กพิการ เด็กที่มีปัญหาการปรับตัว หรือเด็กที่มีปัญหาครอบครัวอย่างเพียงพอ

3.4 การเชื่อมโยงกับผู้ปกครองและชุมชนดำเนินการดังนี้ 1) ความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดช่องทางการสื่อสารอย่างดีและมีประสิทธิภาพ ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง 2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน สถานศึกษามีส่วนร่วม ในกิจกรรมของชุมชนและสร้างสายใยกับงานอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

3.5 บรรยากาศของสถานศึกษาดำเนินการดังนี้ 1) กำลังใจทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และความเชื่อ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของ สถานศึกษาและมีความภูมิใจทั้งครูและนักเรียน และ 2) มนุษยสัมพันธ์ ครูมีความรักและความเอาใจใส่ต่อนักเรียน มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณาจารย์ ระหว่างคณาจารย์กับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน สถานศึกษามีหลักฐานให้เห็นถึงวัฒนธรรมของความเป็นเพื่อนร่วมงาน และมีความเกี่ยวพันอย่างดีกับสมาคมศิษย์เก่า

4. ด้านผลสัมฤทธิ์และระดับการพัฒนาของนักเรียนการประเมินผลงานของสถานศึกษาที่ส่งเสริมระดับการพัฒนา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นผลงานที่ใช้ในการพิจารณาว่า สถานศึกษานั้นได้บรรลุระดับ แผนพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ในการพัฒนานักเรียน การปรับปรุงสิ่งที่เป็นมูลค่าเพิ่ม เช่น ชื่อเสียงของสถานศึกษา ความสามารถของสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมายที่ทำได้ในสภาวะแวดล้อมของตน กลไกที่ใช้ในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ประสิทธิภาพในการตรวจสอบและการให้ข้อมูลป้อนกลับ สถานศึกษาแต่ละโรงจะได้รับการประเมินตามเป้าหมายที่

กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาของตน ตลอดทั้งเนื้อหาสาระของการเข้าถึงหรือระดับการพัฒนาของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

อุษณีย์ สีแก้วตู้ (2561) กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนและผลิตกำลังคนให้มีศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีกับนานาประเทศได้ ดังนั้น การมี “โรงเรียนคุณภาพ” ถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญในการเป็นกลไก ให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศ และมีความเสมอภาคในการ ให้บริการทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันในมาตรฐาน ยืดหยุ่นและหลากหลายในทางปฏิบัติ ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพและความพร้อม ในการพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพเป็นต้นแบบและเป็นแบบอย่างของโรงเรียนอื่นที่เป็นรูปธรรมและท้าทายความสามารถของผู้บริหาร ความสำเร็จของการมีโรงเรียนคุณภาพ จึงส่งผลให้บรรลุตามมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ” นอกจากนี้ยังจะช่วยขจัดปัญหาวิกฤติทางการศึกษาต่าง ๆ ได้ อาทิเช่น คุณภาพสถานศึกษาที่แตกต่างกันคุณภาพผู้เรียนที่มีมาตรฐานไม่เท่าเทียมกัน ผู้เรียนขาดกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และความเลื่อมล้ำในการเข้ารับบริการทางการศึกษา ดังนั้น จึงเป็นความมุ่งมั่นของกระทรวงศึกษาธิการในอันที่จะให้โรงเรียนคุณภาพ ดำเนินการได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นมิติใหม่แห่งการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาที่เกิดขึ้นตั้งแต่รากหญ้าของการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ได้

สรุปได้ว่า ความสำคัญเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ มีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้ประสบความสำเร็จทางวิชาการ ทั้งขณะที่อยู่โรงเรียนออกจากโรงเรียนไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อพร้อม ๆ กับที่เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม และสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ได้ความรู้ควบคู่กับความสุข สามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน และช่วยเหลือชุมชน สังคมท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม และเพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อชุมชนและผู้ปกครอง

2.3.3 มาตรฐานและตัวชี้วัดของโรงเรียนคุณภาพ

มาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง

ชรินทร์ เกิดพุ่ม (2564) กล่าวว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดของโรงเรียนคุณภาพมีจุดเน้นของโครงการโรงเรียนคุณภาพคือ การพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง ลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ด้านการจัดการศึกษาของประเทศสร้างโรงเรียนให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้เน้นผู้บริหารและครูที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน โดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ องค์ความรู้ และบุคลากร จำแนกเป็น 3 ด้านคือ โครงสร้างพื้นฐานการส่งเสริมการศึกษา และการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน

อุษณีย์ สีแก้วตู้ (2561) กล่าวว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดของโรงเรียนคุณภาพ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. สถานศึกษาประเมินตนเองเมื่อสถานศึกษา ได้ดำเนินการพัฒนาตามแนวทางในขั้นตอนที่ผ่านมาระยะหนึ่งแล้ว การศึกษาจะต้องประเมินความเป็นสถานศึกษาคุณภาพแบบของตนเองเพื่อทบทวนหรือตรวจสอบการพัฒนาที่ผ่านมาว่ามีการพัฒนาตามพระองค์ประกอบ และปัจจัยหลักความสำเร็จของความเป็นสถานศึกษาคุณภาพมากน้อยเพียงใด ชนิดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินอาจเป็นเครื่องมือเดียวกันกับการประเมินตรวจสอบสถานภาพ ในช่วงแรกอาจจะเป็นเครื่องมือมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการหรือของต้นสังกัดหรือสถานศึกษา อาจจะพัฒนาเครื่องมือของสถานศึกษาการประมาณตนเองเป็นการประเมินภายในสถานศึกษามีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อทราบผลการพัฒนาของตัวเองแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มองถึงเป้าหมายการพัฒนาและเตรียมการพัฒนาในปีต่อไป ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาพัฒนาตนเอง ให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเป็นสถานศึกษาคุณภาพระดับสูงสามารถพัฒนาตนเอง ให้เป็นสถานศึกษาคุณภาพได้อย่างรวดเร็วภายใน 1 ปี ควรประเมินภาพรวม ในปีที่ 3 สถานศึกษาที่มีสถานภาพการเป็นสถานศึกษาคุณภาพระดับต่ำอาจจำเป็นจะต้องให้เวลานานถึง 5 ปี ในการพัฒนาตนเองให้เป็นสถานศึกษาคุณภาพควรประเมินภาพรวมในปีที่ 5 ซึ่งตลอดช่วงเวลาของการพัฒนาสถานศึกษาจะต้องประเมินภาพรวมของตนอย่างต่อเนื่องไปด้วยทุกปีเพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ทันการณ์

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ประเมินการประเมินในขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ประกาศยกย่องสถานศึกษาที่ผลการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นกรณีตัวอย่างโดยใช้เครื่องมือมาตรฐานที่กรมต้นสังกัดเขตพื้นที่การศึกษากำหนด และให้การช่วยเหลือสถานศึกษาที่มีผลการพัฒนาน้อย หรือมีปัญหาต้องการความช่วยเหลือ ตลอดจนสนับสนุนให้สถานศึกษา ที่สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จะมีผลสำเร็จที่ปรากฏได้รับการพัฒนาความดีความชอบ เป็นกรณีพิเศษ และรวบรวมข้อมูลผลการประเมินไว้เป็นฐานข้อมูล

3. กระทรวงและองค์กรหลักเป็นผู้ประเมินการประเมินในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อยกย่องสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาไปสอนภาษาคุณภาพเป็นปรากฏชัดเจนโดยประสงค์อาจส่งประมาณสารสาสน์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอทุกปีการประมาณในครั้งนี้ใช้เครื่องมือมาตรฐานที่กระทรวงหรือองค์กรหลักกำหนดและประกาศยกย่องไปสถานศึกษาคุณภาพระดับกระทรวงหรือองค์กรหลักจัดทำฐานข้อมูลสถานศึกษาคุณภาพระดับกระทรวงหรือองค์กรหลักและเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 (2561) กล่าวว่าตามแนวทางดำเนินงานในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบายจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยใช้ CR2ACTS Model จึงได้กำหนดตัวชี้วัดโรงเรียนคุณภาพ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมสวย งามเอื้อต่อการเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้คุณภาพ ได้แก่
   1.1 สถานที่ของโรงเรียนมีความสะอาด มีความเป็นระเบียบ และมีภูมิทัศน์สวยงาม
   1.2 สถานที่พักผ่อนเพียงพอสำหรับนักเรียน
   1.3 สถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนสะดวกและปลอดภัย

2. นำเทคโนโลยีบริหารจัดการ มีตัวบ่งชี้คุณภาพ ได้แก่

2.1 มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาครบทุกภารกิจอย่างเป็นระบบ

2.2 มีอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ข่าวสารทางวิชาการอื่น ๆ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

2.3 มีจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail หรือ E-Mail) เพื่อใช้รับส่งข้อมูลข่าวสาร

2.4 มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ทาง Website หรือสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

2.5 ใช้เทคโนโลยี การส่งเสริม สนับสนุน การผลิตและการใช้ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

3. สภาพทั่วไปสะอาดเป็นระบบ (5 ส) มีตัวบ่งชี้คุณภาพ ได้แก่

3.1 บริเวณโรงเรียน สนามเด็กเล่น หรือสถานที่พักหย่อนใจ สำหรับนักเรียน มีความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัยพร้อมใช้งาน

3.2 มีอาคารเรียน ห้องเรียนพร้อมอุปกรณ์ อาคารประกอบ เพียงพอสำหรับนักเรียน

3.3 ห้องผู้อำนวยการ ห้องพักครู ห้องปฏิบัติการ เป็นระเบียบ

3.4 มีห้องสุขานักเรียน และครู สะอาด ปลอดภัย

3.5 มีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบปลอดภัย

ณชิชา คงรัตน์ (2558) กล่าวว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดของโรงเรียนคุณภาพมีองค์ประกอบที่ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ คือ

1. เน้นด้านวิชาการ โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนเรื่องวิชาการ ครูต้องให้เด็กทำการบ้าน ตรวจแก้ไขแล้วพูดคุยกับเด็ก ครูต้องสอนแบบให้เด็กคิดเอง และมีแผนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. การจัดการห้องเรียน โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ครูควรใช้เวลาเพียงเล็กน้อยในการเตรียมอุปกรณ์ แจกเอกสาร หรือทำโทษเด็กที่ไม่มีวินัย การเรียนการสอนควรเริ่มและจบให้ตรงเวลา ต้องบอกเด็กนักเรียนให้ชัดเจนว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการคืออะไร และให้คำแนะนำแก่เด็กอย่างชัดเจน ไม่คลุมเครือ บรรยากาศในห้องเรียนสบาย เด็กกระตือรือร้นที่จะทำงานให้เต็มศักยภาพ และมีการให้กำลังใจเด็กด้วยการชมเชย

3. ความมีวินัย โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ครูทุกคนควรสามารถแก้ไขปัญหา โดยไม่ต้องส่งเด็กนักเรียนไปให้ฝ่ายปกครอง แต่ต้องไม่ใช้ความรุนแรง เช่น ตบ หรือตี ซึ่งอาจทำให้บรรยากาศการเรียนมีความตึงเครียดและมีผลต่อการเรียนรู้

4. มีผู้นำที่เข้มแข็ง โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพควรมีผู้นำที่เข้มแข็ง สามารถประสานทุกฝ่ายเข้าด้วยกันเพื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทั้งในการวางแผน และตั้งเป้าหมายการศึกษา

สรุปได้ว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดของโรงเรียนคุณภาพ หมายถึง มาตรฐานและตัวชี้วัดของโรงเรียนคุณภาพมีจุดเน้นในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เพื่อทบทวนหรือ

ตรวจสอบการพัฒนาที่ผ่านมาว่ามีการพัฒนาตามพระองค์ประกอบ และเมื่อทราบผลการพัฒนาต้องแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จะต้องมองถึงเป้าหมายการพัฒนาและเตรียมการพัฒนาในปีต่อไป ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาพัฒนาตนเอง ให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2.3.4 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ได้กำหนดนโยบายบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพรองรับการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ใกล้เคียง ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ความสำเร็จของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวดำเนินการบริหารจัดการ และกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) แนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ คือการพัฒนาการศึกษาในรูปแบบใหม่ ยกระดับให้เป็นโรงเรียนคุณภาพที่มุ่งหวังให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและปลอดภัยตามโครงการโรงเรียนคุณภาพ กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ด้านกายภาพ ได้แก่ สามารถพัฒนาเป็นโรงเรียนหลักที่ให้โรงเรียนอื่นมาเรียนรวมได้ในอัตรา 1 : 7 หรือ 1 : 8 หรืออยู่ในอัตราส่วนมากที่สุด ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถดำเนินการได้ ควรมีพื้นที่อย่างน้อย จำนวน 10 ไร่ (สำหรับโรงเรียนคุณภาพ) และจำนวน 20 ไร่ (สำหรับโรงเรียนดีสี่มุมเมือง) หรือตามความเหมาะสมที่สามารถพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนได้ และมีความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค

2. ด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงครูและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ด้านภาคีเครือข่าย ได้แก่ ชุมชนเข้มแข็ง ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างดี และภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งเสริม สนับสนุนเป็นอย่างดี

อภิชัย ทำมาน (2561) แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาได้ ซึ่งโรงเรียนคุณภาพ มีการปฏิบัติที่มีความเป็นเลิศ 4 ด้านของการศึกษา คือ

1. ด้านการจัดการและการจัดองค์กรมีการบริหาร ดังนี้

1.1 การวางแผนและการบริหาร ดำเนินการ ดังนี้ 1) พันธกิจและวิสัยทัศน์: สถานศึกษาจัดทำพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา และ 2) แผนการพัฒนาสถานศึกษา: สถานศึกษาจัดทำแผนการพัฒนาสถานศึกษาและยุทธวิธีการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายให้สนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง สามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและลดจุดอ่อน แผนการพัฒนาสถานศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจนและมั่นคงในแง่ของการส่งเสริมจริยธรรมและศีลธรรม สติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย สังคม และสุนทรียภาพของนักเรียน ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนของสถานศึกษา

1.2 การพัฒนาบุคลากร ดำเนินการ ดังนี้ 1) การประสานงานของบุคลากรสถานศึกษามีช่องทางการประสานงานระหว่างบุคลากรเป็นอย่างดี มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการตัดสินใจเป็นคณะ และ 2) การพัฒนาและการประเมินบุคลากรสถานศึกษามีแผนและให้โอกาสบุคลากรในการพัฒนา และมีระบบการประเมินบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

1.3 การจัดสรรทรัพยากร ดำเนินการ ดังนี้ การจัดสรรทรัพยากรอย่าง มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจัดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและสถานศึกษาให้การสนับสนุนคณาจารย์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 กลไกการประเมินและข้อมูลป้อนกลับดำเนินการ ในการประเมินผลสถานศึกษาต้องมีคณะกรรมการติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและอย่างมีประสิทธิภาพ มีกลไกการประเมินเพื่อประเมินผลงานของสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมีข้อมูลป้อนกลับและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. ด้านการเรียนการสอนมีการบริหาร ดังนี้

2.1 หลักสูตรดำเนินการ คือ การจัดการหลักสูตร การวางแผนและการจัดระบบของหลักสูตร สถานศึกษามีหลักสูตรที่มีเป้าหมายที่แจ่มชัด มีความกว้าง ความลึก ความสมดุล มีประโยชน์ มีความต่อเนื่องและเป็นกลุ่มก้อน มีระบบที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้คณาจารย์มีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลักสูตร ติดตามและการพัฒนาหลักสูตร

2.2 การเรียนการสอนในชั้นดำเนินการ ดังนี้ 1) ยุทธวิธีการสอน สถานศึกษามีกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ครูนำวิธีการสอนที่เหมาะสมมาใช้ ครูยอมรับรูปแบบการสอนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาความคิดระดับสูง พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะการเรียนและทัศนคติของนักเรียน 2) ทักษะการสอน สถานศึกษามีคณะกรรมการติดตามและมีระบบการตรวจสอบเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับทางด้านทักษะการสอน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอนที่ดี 3) บรรยากาศของห้องเรียน สถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน สนับสนุนคณาจารย์เพื่อส่งเสริมความคิดเชิงบวก จัดบรรยากาศของห้องเรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.3 การประเมินผลมีการบริหาร ดังนี้ 1) ระบบและนโยบาย ประเมินผลสถานศึกษามีระบบและนโยบายการประเมินผลที่เหมาะสม สนองตอบเป้าหมายของหลักสูตร มีความคาดหวังต่อนักเรียนบนพื้นฐานของความสามารถและความต้องการของนักเรียน และ 2) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการประเมินผลสถานศึกษามีระบบการบันทึกและการรายงาน เพื่อให้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับที่มีประสิทธิภาพแก่นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการเรียนของ นักเรียน

3. ด้านการสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและสถานศึกษามีการบริหาร ดังนี้

3.1 การเอาใจใส่และให้ความดูแลนักเรียนดำเนินการ คือ วินัย การแนะแนวและการให้คำปรึกษา สถานศึกษามีวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน

3.2 การพัฒนาบุคลากร สังคมและวัฒนธรรมดำเนินการ คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร สถานศึกษาให้การสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้เกิดกิจกรรม เสริมหลักสูตรที่มีความ

สมบูรณ์และครอบคลุมการพัฒนานักเรียนทุกด้าน เสริมหลักสูตรที่ดีและอย่างเพียงพอในด้านหน้าที่พลเมือง จริยธรรม ศีลธรรม เพศศึกษาและสิ่งแวดล้อมศึกษา

3.3 การสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษดำเนินการคือ โปรแกรมสนับสนุนการเรียน สถานศึกษามีแผนการสอนซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพแก่ มีการเสริมสร้างและขยายโปรแกรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีพรสวรรค์และมีการบริการดูแลรักษา สถานศึกษาให้การสนับสนุนเด็กพิการ เด็กที่มีปัญหาการปรับตัว หรือเด็กที่มีปัญหาครอบครัวอย่างเพียงพอ

3.4 การเชื่อมโยงกับผู้ปกครองและชุมชนดำเนินการดังนี้ 1) ความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดช่องทางการสื่อสารอย่างดีและมีประสิทธิภาพ ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง 2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน สถานศึกษามีส่วนร่วม ในกิจกรรมของชุมชนและสร้างสายใยกับงานอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

3.5 บรรยากาศของสถานศึกษาดำเนินการดังนี้ 1) กำลังใจทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และความเชื่อ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของ สถานศึกษาและมีความภูมิใจทั้งครูและนักเรียน และ 2) มนุษยสัมพันธ์ ครูมีความรักและความเอาใจใส่ต่อนักเรียน มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณาจารย์ ระหว่างคณาจารย์กับนักเรียนและระหว่างนักเรียน ด้วยกัน สถานศึกษามีหลักฐานให้เห็นถึงวัฒนธรรมของความเป็นเพื่อนร่วมงาน และมีความเกี่ยวพันอย่างดีกับสมาคมศิษย์เก่า

4. ด้านผลสัมฤทธิ์และระดับการพัฒนาของนักเรียนการประเมินผลงานของสถานศึกษาที่ส่งเสริมระดับการพัฒนา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นผลงานที่ใช้ในการพิจารณาว่าสถานศึกษานั้นได้บรรลุระดับ แผนพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ในการพัฒนานักเรียน การปรับปรุงสิ่งที่เป็นมูลค่าเพิ่ม

ณชิชา คงรัตน์ (2558) กล่าวว่า แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพผู้เรียนโดยมีมาตรฐานด้านผู้เรียน โดยมีตัวบ่งชี้แสดงการมีคุณภาพของโรงเรียน

1.1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

1.2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

1.3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

1.4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

1.5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

1.6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

1.8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

2. ด้านการเรียนการสอน ผู้ที่บทบาทสำคัญคือครูผู้สอน ผู้สอนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดังต่อไปนี้

2.1 การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน การที่ผู้สอนจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาเป็นผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารและผู้สอนจะต้องร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษาซึ่งผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

2.2 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง สภาพแวดล้อมซึ่งเป็นบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ มีสื่อการสอนที่เร้าความสนใจผู้เรียน ตลอดจนการดำเนิน กิจกรรมในบรรยากาศแห่ง ความเป็นกัลยาณมิตรย่อมเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้

2.3 การพัฒนางานของตนเอง ผู้สอนจะต้องแสวงหาความรู้และประสบการณ์เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนผลการปฏิบัติงานที่ประสบ ความสำเร็จระหว่างกัน

2.4 การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและ ท้องถิ่น ผู้สอน จะต้องให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่นโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีการจัดแนวการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม ให้สามารถเชื่อมโยงแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้ และเน้นการปฏิบัติจริง

2.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนทุกคนควรจะได้ทำความเข้าใจให้กระจ่างชัดในความหมาย และลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

3. ด้านบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้แสดงการมีคุณภาพของโรงเรียน ดังนี้

3.1 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

3.2 สถานศึกษา มีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบบริหารงาน และพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

3.3 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3.4 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ตัวบ่งชี้แสดงการมีคุณภาพของโรงเรียน มีดังนี้

4.1 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.2 สถานศึกษามีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา องค์กรทางวิชาการและองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิถีการเรียนรู้ในชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางการพัฒนาและการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณภาพโดยกำหนดลักษณะการตั้งคำถามเพื่อชี้ให้เห็นแนวทางการบริหารจัดการของโรงเรียนในด้านต่างที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการและสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้โรงเรียนสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินการที่แตกต่างกันไปตามบริบทและศักยภาพของแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย

1. การนำองค์กร การบริหารจัดการเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนชี้นำการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ผลการดำเนินการที่คาดหวังของโรงเรียนของผู้นำระดับสูงรวมทั้งระบบธรรมาภิบาลของโรงเรียนและการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรม กฎหมาย และความรับผิดชอบต่อชุมชน วิธีการที่ผู้นำระดับสูงสื่อสารกับบุคลากร การพัฒนาผู้นำในอนาคต การวัดผลการดำเนินงานในระดับองค์กร และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่มีจริยธรรม และวิธีปฏิบัติที่แสดงถึงความเป็นพลเมืองดี

2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดทำวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การถ่ายทอดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอที่จะทำให้แผนปฏิบัติการบรรลุผลสำเร็จ การจะปรับเปลี่ยนแผนเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงวิธีการวัดความสำเร็จ และการรักษาความยั่งยืนของโรงเรียนในระยะยาว

3. การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การบริหารจัดการเกี่ยวกับการสร้างความผูกพันกับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อความสำเร็จด้านการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนและครอบคลุมวิธีการสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงวิธีการที่โรงเรียนรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของนักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และใช้สารสนเทศนี้ เพื่อปรับปรุงและค้นหาโอกาสในการสร้างนวัตกรรม

4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเลือกรวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูล สารสนเทศ และสินทรัพย์ทางความรู้ และการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการทบทวนผลการดำเนินการ และใช้ผลการทบทวนในการปรับปรุงผลการดำเนินการ

5. การมุ่งเน้นบุคลากร เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการผูกใจการพัฒนา และการจัดการบุคลากร เพื่อให้มีการใช้ศักยภาพของบุคลากรอย่างเต็มที่ และสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับพันธกิจกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการโดยรวมของโรงเรียน รวมถึงการประเมินขีดความสามารถและอัตรากำลังและการสร้างสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานที่จะก่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดี

6. การจัดการกระบวนการ การบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนดสมรรถนะหลักและระบบงาน และการออกแบบการจัดการ และปรับปรุงกระบวนการที่สำคัญเพื่อนำระบบงานไปใช้สร้างคุณค่าให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและโรงเรียนประสบความสำเร็จ รวมทั้งการเตรียมพร้อมต่อภาวะฉุกเฉิน

7. ผลลัพธ์ การบริหารจัดการเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน และการปรับปรุงในด้านที่สำคัญ ได้แก่ ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (Student Learning Outcomes) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer-Focused

Outcomes) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการเงิน (Budgetary and Financial, Outcomes) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร (Workforce Outcomes) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ (Process Effectiveness Outcomes) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร (Leadership Outcomes)

สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ มีแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการนำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์ ซึ่งเป็นแนวทางที่มีส่วนให้การบริการจัดการโรงเรียนมีคุณภาพยิ่งขึ้น ประกอบกับการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านวิชาการ

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์นิยามเชิงปฏิบัติการและสาระการวัดตามองค์ประกอบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	สาระการวัด
1. ความปลอดภัย	นักเรียนทุกคนได้รับการคุ้มครองดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษาตามแนวทางและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ บรรจุตัวชี้วัดเรื่องความปลอดภัยให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	1.การจัดทำแผนความปลอดภัยสถานศึกษา 2.การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา 3.การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา 4.การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย 5.การจัดระบบช่องทางการสื่อสาร ด้านความปลอดภัยสถานศึกษา 6.การจัดระบบคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประเมินนักเรียนรายบุคคล 7.การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	สาระการวัด
2. ระบบประกันคุณภาพ	การจัดทำแผนประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา รวมถึงการติดตามผลการดำเนินงานและมีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา	1.การจัดทำแผนประกันคุณภาพการศึกษา 2. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ 3. การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา 4. การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. หลักสูตรฐานสมรรถนะ	การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์จากการเรียนรู้ มีการจัดทำหลักสูตรและสื่อการสอนของสถานศึกษาหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนตามความถนัด หรือตามความชอบของผู้เรียน เน้นที่การพัฒนาทักษะและพัฒนาสมรรถนะ	1.การวางแผนในการจัดทำสื่อการสอนตามหลักสูตรสมรรถนะ 2.การปรับหลักสูตรการศึกษา เน้นการพัฒนาสมรรถนะ
4. การพัฒนาครู	การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่ มีการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีการพัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ Active Learning	1.การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่ 2.การส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 3.การส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ 4.การจัดอบรม Active Learning

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	สาระการวัด
5. การเรียนการสอน	การส่งเสริมและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนนการคิดและปฏิบัติจริงมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1.มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ 2.มีการส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ 3.มีการส่งเสริมการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก 4.มีการส่งเสริมการเรียนการสอนด้านอาชีพ ผู้บริหารมีส่วนร่วมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
องค์ประกอบ	**นิยามปฏิบัติการ**	**สาระการวัด**
6.การวัดและประเมินผล	การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีการตรวจสอบผลย้อนกลับหลังการเรียนการสอน มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1. การใช้ข้อมูลจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. การตรวจสอบผลย้อนกลับ หลังเรียนและประเมินผลการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด 3. การประเมินมาใช้พัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
7.การนิเทศ กำกับและติดตาม	กระบวนการและรูปแบบการนิเทศ กำกับและติดตามอย่างเป็นระบบ การจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศ กำกับและติดตาม เพื่อประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ภาระงานมีความครอบคลุม ถูกต้องและชัดเจน	1. มีรูปแบบและกระบวนการนิเทศ กำกับและติดตามอย่างเป็นระบบ 2. มีการจัดทำคำสั่งและปฏิทินการนิเทศ กำกับและติดตาม

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	สาระการวัด
		3. การควบคุม กำกับ ติดตามประเมินผลและรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
8. Big data	การจัดทำฐานข้อมูลโรงเรียนทำข้อมูลสารสนเทศ โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น	1.การจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล 2.พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน 3.จัดระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.4.1 ความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเท่าเทียมกัน และมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2565)

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษาแผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถานบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2.4.2 นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-พ.ศ. 2565

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ตระหนักถึงนโยบายด้านการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในทุกด้าน เพื่อให้การดำเนินการเกิดผลสัมฤทธิ์และสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ โดยเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ที่มีความสำคัญเร่งด่วน และสามารถดำเนินการและวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมในช่วงปี พ.ศ. 2564-พ.ศ. 2565 ซึ่งเกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ (1) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย (2) การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และ (3) การสร้างระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีการกำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-พ.ศ. 2565 จำนวน 4 ด้าน คือ 1. ด้านความปลอดภัย 2. ด้านโอกาส 3. ด้านคุณภาพ และ 4. ด้านประสิทธิภาพ

2.4.3 นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ จุดเน้นและนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย (แผนปฏิบัติการ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2565) ดังนี้

2.4.3.1 วิสัยทัศน์

“สำนักงานคุณภาพ มุ่งสู่มาตรฐาน สืบสานวิถีความพอเพียง”

2.4.3.2 พันธกิจ

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสร้างความปลอดภัยทุกรูปแบบ

2. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียน ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

3. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

4. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

6. พัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มีนวัตกรรมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน บนฐานข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2.4.3.3 วัฒนธรรมองค์กร

“สำนึกดี มีวินัย ใส่ใจคุณภาพงาน รักองค์กร”

2.4.3.4 เป้าหมาย

1. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีภูมิคุ้มกันและมีความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ

2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน

3. ประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะมีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี มีความรู้ความสามารในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีจิตวิญญาณความเป็นครู

5. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ในการกำกับ ติดตามประเมินผล และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้กำหนดนโยบายจุดเน้นในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายตัวชี้วัด และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

4 นโยบายคุณภาพ 4Q (Qualities)

Q1: Quality Office สำนักงานคุณภาพ

Q2: Quality School โรงเรียนคุณภาพ

Q3: Quality Teacher ครูคุณภาพ

Q4: Quality Student นักเรียนคุณภาพ

เป้าหมาย (GOAL) 4Q : 4 QUALITIES

Q1: Quality Office สำนักงานคุณภาพ

- อาคารสถานที่สวยงาม เป็นระบบระเบียบ
- สารสนเทศและเทคโนโลยีมีความพร้อมและทันสมัย
- การบริหารจัดการมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษาบริการสร้างความประทับใจด้วยนวัตกรรม

Q2: Quality School โรงเรียนคุณภาพ

- โรงเรียนสะอาด สวยงาม เป็นระบบ ระเบียบ
- ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี มีความพร้อมและทันสมัย
- ห้องเรียนมีมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพ
- ระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง

Q3: Quality Teacher ครูคุณภาพ

- มีความรู้ตามมาตรฐานและมีจรรยาบรรณวิชาชีพ
- มีทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี
- มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน
- จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพครบ 100%

Q4: Quality Student นักเรียนคุณภาพ

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET/NT/RT สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
- อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น 100%
- มีความรู้ คุณลักษณะและสมรรถนะตามหลักสูตร
- มีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการศึกษา

แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นคนดี มีวินัย มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวสู่การปฏิบัติ

2. พัฒนาผู้เรียนตามแนวทางพหุปัญญา (Multiple Intelligences)

3. พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ การคิดขั้นสูง นวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

4. ส่งเสริม พัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่นำไปสู่ Digital Life & Learning

5. ดำเนินการคัดกรอง/วัดความสามารถและความถนัดของผู้เรียน เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพและส่งเสริมขีดความสำมารถตามศักยภาพ

แนวทางการพัฒนาคุณภาพครู

1. ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้แบบ Active Learnig/Co-creationให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น

2. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงมีความรู้และทักษะในสังคมยุคชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) มีแรงจูงใจในความเป็นครูมืออาชีพ

3. ส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยมีการพัฒนารายบุคคล ส่งเสริมการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติของครู มีจรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครู

แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

1. พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง (Big Data) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างของนักเรียน และผู้รับบริการทุกประเภท รวมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อปรับปรุงการบริการ กระบวนงาน ตลอดจนการพัฒนาจนเกิดเป็นนวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการทั้งในภาพรวม และเฉพาะกลุ่มได้ โดยสามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลกลางของหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัยในทุกมิติ

2. พัฒนาและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา สำหรับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก

3. ส่งเสริม การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพทุกระดับ

แนวการพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษาและพื้นที่นวัตกรรม

1. สนับสนุนการจัดทำมาตรฐานสำหรับโรงเรียนที่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทุกด้านให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

3. พัฒนาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนที่สามาถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

4. บริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับการศึกษาที่มีคุณภาพ

5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะและพื้นที่พิเศษ อาทิโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ โรงเรียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

6. สนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้เป็นต้นแบบการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. พัฒนาระบบประกันคุณภาพสถานศึกษา และส่งเสริมให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในระบบประกันคุณภาพ

เพื่อให้ประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างเสมอภาคและผู้เรียนได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพชีวิตที่มีคุณภาพ ที่ต้องดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและขับเคลื่อนการพัฒนายกระดับสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนและสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญในการพัฒนาบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ส่งเสริมการเข้าถึงโอกาส ความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งการเฝ้าระวังการออกกลางคัน การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน รวมทั้งผู้พิการและด้อยโอกาส ในหลายรูปแบบ ให้เข้าถึงบริการทางการศึกษา

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลจำนวนสถานศึกษา และจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ข้อมูลสถานศึกษา	จำนวน
1. สถานศึกษาในสังกัด	208
1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน)	148
1.2 โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 121-600 คน)	59
1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน 601-1,500 คน)	1
2. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	49
3. ผู้บริหารสถานศึกษา	160

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

เบญจพร สุคนธร (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 326 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามลำดับ 2) ครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่สังกัดในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางในการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ได้แก่ (1) ผู้บริหารกำหนดนโยบายการบริหารงาน เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (2) ผู้บริหารจัดประชุมทำความเข้าใจแก่คณะครูและบุคลากรทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (3) ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และคณะกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสำรวจความพร้อมและความต้องการจำเป็นของนักเรียนและครู (4) ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณและประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอความสนับสนุนช่วยเหลือในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา และ (5) ผู้บริหารดำเนินการบริหารงานแบบกัลยาณมิตร ให้ข้อเสนอแนะในเชิงบวก เพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากร

ภัทรินทร์ สัตย์พงษ์ และอุไร สุทธิแย้ม (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ การทำงาน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการพัฒนางานวิชาการของครู สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลของการวิจัย 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน 2) ครูที่มีระดับ

การศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยภาพรวมและรายด้านต่างกัน 3) ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

เศรษฐพงษ์ เลิศปรีชา และ วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานวิชาการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ได้แนวทางในการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานวิชาการ ดังนี้ (1) บทบาทด้านการวัดประเมินผลการเรียน ผู้บริหารตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลเพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาผู้เรียน และนิเทศติดตามการวัดและประเมินผลของครู (2) บทบาทด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารตั้งคณะกรรมการนิเทศ เพื่อวางแผน และดำเนินการนิเทศ และสรุปผลการนิเทศเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีการสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรและหลักสูตรท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการในรายวิชา มีการประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา (4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารตั้งคณะกรรมการ ในการดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ และมีการนิเทศติดตาม และประเมินผล

เบญจวรรณ ช่อชู และ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มประชากรเป็นครู 70 คน ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน โดยมีลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านการนิเทศภายใน 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านหลักสูตร 4) ด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ 5) ด้านสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 7) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ส่วนผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมการ

บริหารงานวิชาการในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับท้ายสุด

ริญญาภัทร์ สุภาศิริธนานนท์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี 2) บรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 76 โรง ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร 2) ครูรวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 152 คน ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ บทบาทในการเป็นสัญลักษณ์ขององค์กร บทบาทในการเป็นผู้ขจัดสิ่งก่อกวน บทบาทในการจัดสรรทรัพยากร บทบาทในการกำกับติดตาม บทบาทในการเป็นผู้เจรจาต่อรอง บทบาทในการเป็นผู้ประชาสัมพันธ์บทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์บทบาทในการเป็นผู้นำ ตามลำดับ ส่วนด้านบทบาทในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง 2) บรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีโอกาสในการทำงาน ด้านความเติบโตทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง ด้านการปรับปรุงสถานศึกษา ด้านความสามัคคีด้านความเคารพ และด้านความเอื้ออาทรต่อกัน ตามลำดับ ส่วนด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ด้านความไว้วางใจและด้านการมีขวัญสูง และ 3) บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรนวภัส คำตั๋น (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูตามมาตรฐานการปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียนในอำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการพัฒนาครูตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอำเภอแม่สาย และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาครูตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน กลุ่มโรงเรียนอำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทการพัฒนาครูตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 12 ด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการแสวงหา และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา 2) ข้อเสนอแนะการพัฒนาครูตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ควรส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาชีพครูตามความเหมาะสม ตรงความต้องการอย่างสมัครใจ การนิเทศ ประเมินผล กำกับติดตามหลังอบรม ควรเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเองในด้านการพัฒนาวิชาชีพครูหลังการจัดการเรียนการสอนให้คำแนะนำ ผลสะท้อนกลับในการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของครูสนับสนุนครูให้เปิดโลกทัศน์แก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน

วัชราภรณ์ คงเกิด (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษากระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่สังกัด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จันทร์จิรา จันทร์โกมุท (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามกรอบคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับคุณภาพผู้เรียนตามกรอบคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาและ 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามกรอบคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 97 คน ครูผู้สอน จำนวน 274 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 371 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทของผู้บริหารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนรองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครู ด้านการบริหารจัดการ และด้านการเป็นแบบอย่าง ตามลำดับ 2. คุณภาพผู้เรียนตามกรอบคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเจตคติ รองลงมาคือ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ตามลำดับ 3. บทบาทของผู้บริหาร (X) ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามกรอบคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียน (Y) ได้แก่ ด้านการพัฒนาครู (X4) ด้านการเป็นแบบอย่าง (X6) และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (X2) มีประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 51.80 สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยดังนี้ "Y" $\hat{}$ = 1.309 +0.261(X4)+0.219(X6) +0.193(X2)

สุจินตนา ตรงประสิทธิ์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปัตตานี และ 3) เพื่อประมวลผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปัตตานีกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนประจำศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานีจำนวน 115 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปัตตานี ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก2. ผลเปรียบเทียบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัธยาศัย จังหวัดปัตตานีจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปัตตานีได้แก่ ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับแผนการสอนให้กับครูผู้สอน ควรสร้างภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิทยาลัยการอาชีพ หรือสถานประกอบการ เป็นต้น เพื่อร่วมมือการพัฒนา ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ควรจัดระบบการนิเทศภายในทั้งด้านผู้สอนและการบริหารจัดการของแต่ละตำบล ควรมีการจัดทำโครงการเพื่อเสนอขอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ผู้ที่รับผิดชอบและครูผู้สอน

อุทัยวรรณ นรินทร์รัตน์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 และ 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมมติฐานถูกทดสอบโดยกลุ่มตัวอย่างอิสระ t-test ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุดเป็น รายงานการประเมินตนเอง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และภายในการเตรียมการประกันคุณภาพตามลำดับ 2) ความเห็นของครูวิชาการและครูผู้สอนต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ไม่มีความแตกต่างกัน

ไกรวัลย์ รัตนะ (2557) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมสงขลา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบ ค่าเอฟ (F-test) และเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการนิเทศกำกับ ติดตาม และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

ตามสถานภาพวุฒิการศึกษา และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่แตกต่างกันตามประสบการณ์ในการทำงาน

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Sudarmanto et al (2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาใน Madrasa ต่อการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู มีวัตถุประสงค์การศึกษาครั้งนี้เพื่ออธิบายบทบาทของอาจารย์ใหญ่ในฐานะผู้นำและผู้จัดการในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู งานวิจัยนี้ใช้แนวทางกรณีศึกษา ข้อมูลได้มาจากการสังเกต สัมภาษณ์ และทบทวนเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงโต้ตอบซึ่งประกอบด้วยการลดข้อมูล การนำเสนอข้อมูลและข้อสรุป การวิจัยครั้งนี้ส่งผลให้เกิดการค้นพบสามประการ ประการแรก ในฐานะที่เป็นผู้ริเริ่ม หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงของ madrasah จะเพิ่มพูนความเข้าใจและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ madrasah การเปิดโปรแกรม madrasa ใหม่ การปรับโครงสร้าง madrasah การเสริมกำลัง การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครูเป็นรายบุคคลและในทีม การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการปฏิบัติงาน การสลับ ที่สองเนื่องจากแรงจูงใจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงของ madrasa เป็นแนวทางทางจิตวิญญาณ ส่งเสริมให้ครูปรับปรุงวุฒิการศึกษาของพวกเขา ให้รางวัล สร้างวินัย เสริมสร้างมิตรภาพ และปรับปรุงสวัสดิการครู จัดให้มีกิจกรรมนันทนาการ ให้ความสนใจกับเงื่อนไขของผู้ใต้บังคับบัญชา และแก้ไขข้อขัดแย้ง ประการที่สาม ในฐานะผู้ดูแลระบบ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงของ Madrasa กำลังสร้างรายละเอียดงานและข้อกำหนดของงาน สร้างงาน คำอธิบายและลักษณะงาน จัดสรรทรัพยากรทั้งหมดในมาดราสะ มอบหมายบุคคลที่มีความสามารถเป็นผู้นำกลุ่มคน ประสานงานการปฏิบัติงานของครูและเจ้าหน้าที่ภายในมาดราซาการจัดตารางโปรแกรมในมาดราซา ร่วมกับฝ่ายอื่น ๆ

Belinova et al (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงในการปรับปรุงคุณภาพองค์การการศึกษาก่อนวัยเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพการศึกษาก่อนวัยเรียนเป็นการศึกษาจากมุมมองของความสอดคล้องที่แท้จริงของเงื่อนไของค์กรวิธีการประเมินคุณสมบัติและผลการศึกษากระบวนการศึกษาต่อข้อกำหนดที่จำเป็นของมาตรฐาน พลวัตของลักษณะคุณภาพของการศึกษาก่อนวัยเรียนหมายถึงการสร้างและการพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพในสภาพขององค์กรการศึกษาก่อนวัยเรียน และเพื่อให้เกิดความสมดุลที่เหมาะสมของสภาพภายในและภายนอกของกิจกรรมความกลมกลืนของความสัมพันธ์กับครูและสภาพแวดล้อมทางสังคม การนำบรรทัดฐานจรรยาบรรณวิชาชีพไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิผล การปฐมนิเทศเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงในอนาคต การพัฒนาและการนำระบบดังกล่าวไปใช้นั้นมีความต้องการสูงในด้านความสามารถในการจัดการของผู้บริหาร ซึ่งพิจารณาโดยผู้เขียนว่ามีความซับซ้อนของมูลค่า แรงจูงใจ การวิเคราะห์และการออกแบบ องค์กรและผู้บริหาร การสื่อสารและกิจกรรม ความสามารถในการสะท้อนกลับและการประเมิน มีการจัดสรรส่วนประกอบและตัวชี้วัดความสำเร็จของสมรรถนะที่เสนอบทความนำเสนอผลลัพธ์ของการสร้างความสามารถในการจัดการของผู้บริหารขององค์กร

Musdiani et al (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้คุณภาพการศึกษาในเขตโรงเรียนประถมศึกษา อาเจะห์ บารัต มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา (SDN)

Gunung Keling, เขต Meureubo, Aceh Barat Regency เพื่อค้นหาข้อจำกัดหลักในการจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา (SDN) Gunung Keling, เขต Meureubo, Aceh Barat Regency การศึกษาใช้แนวทางเชิงคุณภาพ การวิจัยประเภทนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (การวิจัยเชิงพรรณนา) เวลาคือวันที่ 8 ถึง 27 สิงหาคม 2018 เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลของเขาเช่นวิธีการสังเกตวิธีสัมภาษณ์และวิธีการจัดทำเอกสาร ข้อมูลการวิจัยที่จะวิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้คือบทบาทของอาจารย์ใหญ่ในการจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของ Gunung Keling เขต Meureubo, Aceh Barat Regency ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะนักการศึกษา ผู้จัดการ ผู้ดูแลระบบ หัวหน้างาน ผู้นำ และผู้สร้างแรงบันดาลใจ อุปสรรคที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญในการดำเนินการจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของ Gunung Keling เขต Meureubo, Aceh Barat Regency ผลการวิจัยพบว่า การเอาชนะอุปสรรคในการปรับปรุงคุณภาพครูที่ดำเนินการคือดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่องและการรณรงค์วัฒนธรรมคุณภาพการศึกษาสำหรับครูที่ยังไม่ค่อยตระหนักและในการเอาชนะการขาดแคลนบุคลากรการสอนสำหรับวิชาถาวร โรงเรียนขอให้ครูทำงานผ่านสำนักงานการศึกษาเขต Meureubo, Aceh Barat Regency

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่และบทบาทของผู้บริหารที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียน พัฒนาครู ให้เกิดประสิทธิภาพและมีคุณภาพ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการศึกษา ผลการเปรียบเทียบผลพบว่าไม่แตกต่างกัน เนื่องจากในการพัฒนาคุณภาพของครูและนักเรียนจะมีการพัฒนาที่ต่างกัน ส่วนข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าครูต้องการให้มีการพัฒนาให้มากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า งานวิจัยในและต่างประเทศนั้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยเพื่อนำมาศึกษาหาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและเพื่อพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความปลอดภัย 2. ด้านระบบประกันคุณภาพ 3. ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4. ด้านการพัฒนาครู 5. ด้านการเรียนการสอน 6. ด้านการวัดและประเมินผล 7. ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม และ 8. ด้าน Big Data ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

3.1.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 160 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2565)

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ข้อมูลสถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน)	148	106
โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 121-600 คน)	59	53
โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน 601-1,500 คน)	1	1
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียน 1,500 คนขึ้น)	-	-
รวม	**208**	**160**

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์การทำงานและการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 22 ข้อ แบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ระบบ ประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม และ 8) ด้าน Big Data เป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท (Likert, 1993) โดยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสรุปเป็นนิยามศัพท์นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 ศึกษาหลักเกณฑ์วิธีการสร้างแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ

3.3.3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 22 ข้อ โดยแบ่งเป็น 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความปลอดภัย 2) ระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม และ 8) ด้าน Big Data

3.3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง เหมาะสมทั้งการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา และครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการวัด ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้จัดกลุ่มข้อคำถามที่มีความหมายใกล้เคียงกันให้รวมเป็นข้อเดียวกัน จากสาระการวัด 8 ข้อพบว่า ความปลอดภัย จำนวน 7 ข้อ ปรับแล้วเป็น 3 ข้อ ระบบประกันคุณภาพ จำนวน 4 ข้อ ปรับเป็น 3 ข้อ หลักสูตรฐานสมรรถนะ จำนวน 2 ข้อ มีความเหมาะสมแล้วไม่มีการปรับแก้ การพัฒนาครู จำนวน 4 ข้อ ปรับเป็น 3 ข้อ การเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ ปรับเป็น

3 ข้อ การวัดและประเมินผล จำนวน 3 ข้อ มีความเหมาะสมแล้วไม่มีการปรับแก้ การนิเทศ กำกับและติดตาม จำนวน 3 ข้อ ปรับเป็น 2 ข้อ และ Big Data จำนวน 3 ข้อ ปรับเป็น 2 ข้อ

3.3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : index of item - objective congruence) กำหนดเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้ ให้คะแนน +1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ให้คะแนน 0 ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าคาถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และให้คะแนน -1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามโดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผลการวิเคราะห์ค่า IOC จากข้อคำถามทั้งหมด 22 ข้อ พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1 ทุกข้อ จึงสามารถนำไปใช้ได้

3.3.6 นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) กำหนดความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 0.80 ตามหลักวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.969 ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ด้าน	ค่าความเชื่อมั่น
1. ความปลอดภัย	0.955
2. ระบบประกันคุณภาพ	0.958
3. หลักสูตรฐานนสมรรถนะ	0.953
4. การพัฒนาครู	0.954
5. การเรียนการสอน	0.950
6. การวัดและประเมินผล	0.950
7. การนิเทศ กำกับและติดตาม	0.948
8. Big data	0.954
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	**0.969**

3.3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนดไปจัดทำแบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์ในโปรแกรม Google Form ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการตอบแบบสอบถาม

3.4.2 ผู้วิจัยส่งสำเนาหนังสือขอความขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยส่งแบบสอบถามทางไลน์กลุ่มบริหารสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ทาง Google Form โดยผู้วิจัยได้สร้าง QR CODE และ Link ในการเข้าตอบแบบสอบถามการวิจัย

3.4.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 160 คน และได้ข้อมูลกลับมา จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 90

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประสบการณ์การทำงาน และการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และร้อยละ

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 -5.00 หมายถึง บทบาทในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 -4.50 หมายถึง บทบาทในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 -3.50 หมายถึง บทบาทในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 -2.50 หมายถึง บทบาทในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.50 หมายถึง บทบาทในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี L.S.D (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3.5.4. เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามการปฏิบัติตามขนาดสถานศึกษาต่างกัน ตามสมมติฐานข้อที่ 2 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) แบบกลุ่มเป้าหมายที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามแบบอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ผ่าน Google Form โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเข้าผ่านลิงค์ URL หรือ สแกนผ่าน QR CODE ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 160 คน และได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 145 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 ของแบบสอบถามทั้งหมด นำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับ การตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

4.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนด สัญลักษณ์ทางสถิติและตัวอักษรย่อแทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
F	แทน	ค่าสถิติเอฟ (F-test)
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
SV	แทน	แหล่งความแปรปรวน (Source of Variance)
SS	แทน	ผลรวมตามแปรปรวนของค่าเฉลี่ย (Sum of square)

MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean square)
df	แทน	องศาความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
Sig.	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามผู้วิจัยนำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานะผู้ตอบแบบสอบถามแสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย (N=145)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		ความถี่	ร้อยละ
1. ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	41	28.30
	5-10 ปี	48	33.10
	มากกว่า 10 ปี	56	38.60
2. การปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	98	67.60
	ขนาดกลาง	47	32.40

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 รองลงมา ได้แก่ 5-10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 และน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 ตามลำดับ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานตามสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 98 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 67.60 รองลงมา ได้แก่ การปฏิบัติงานตามสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 47 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.40 ตามลำดับ

4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

การวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.2-4.10

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวม

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ	$\bar{X}$	**S.D.**	**แปลผล**
1. ด้านความปลอดภัย	4.33	0.43	มาก
2. ด้าน big data	4.32	0.45	มาก
3. ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม	4.32	0.46	มาก
4. ด้านการเรียนการสอน	4.30	0.44	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.29	0.43	มาก
6. ด้านระบบประกันคุณภาพ	4.28	0.43	มาก
7. ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ	4.25	0.47	มาก
8. ด้านการพัฒนาครู	4.25	0.45	มาก
บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ	**4.29**	**0.36**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 8 ด้านได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้าน Big data ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านระบบประกันคุณภาพ ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ และด้านตามลำดับการพัฒนาครู โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ,4.32, 4.32, 4.30, 4.29, 4.28, 4.25 และ 4.25

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านความปลอดภัย

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านความปลอดภัย ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านความปลอดภัย

	ด้านความปลอดภัย	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีการจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษาโดยกำหนดพื้นที่การควบคุมความปลอดภัย จัดสภาพแวดล้อมและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพที่มีความปลอดภัย	4.39	0.50	มาก
2	ท่านมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นช่องการทางสื่อสารและมีเครือข่ายความร่วมมือความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.34	0.57	มาก
3	ท่านมีการสร้างจิตสำนึก ความตระหนักการรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.28	0.60	มาก
	ด้านความปลอดภัย	4.33	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ด้านความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.33 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามี 3 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษาโดยกำหนดพื้นที่การควบคุมความปลอดภัย ในการจัดสภาพแวดล้อมและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพที่มีความปลอดภัย มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นช่องการทางสื่อสารและมีเครือข่ายความร่วมมือความปลอดภัยของสถานศึกษา และมีการสร้างจิตสำนึก ความตระหนักการรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39, 4.34 และ 4.28 ตามลำดับ

4.3.3 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้าน Big data

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้าน Big data ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้าน Big data

	ด้าน Big data	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	4.37	0.56	มาก
2	ผู้บริหารพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	4.32	0.55	มาก
3	ท่านมีการจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล	4.28	0.53	มาก
	ด้าน Big data	4.32	0.45	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ด้าน Big data โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.32 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามี 3 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และผู้บริหารมีการจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37, 4.32 และ 4.28 ตามลำดับ

4.3.4 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม

	ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีการควบคุม กำกับ ติดตามประเมินผลและการปฏิบัติงานของบุคลากรและแจ้งผลให้บุคลากรทราบ	4.34	0.53	มาก
2	ท่านมีรูปแบบและกระบวนการนิเทศ กำกับและติดตามอย่างเป็นระบบ จัดทำคำสั่งและปฏิทินการนิเทศและติดตามที่ชัดเจน	4.30	0.49	มาก
	ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม	4.32	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามี 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตามประเมินผลและการปฏิบัติงานของบุคลากรและแจ้งผลให้บุคลากรทราบ ผู้บริหารมีรูปแบบและกระบวนการนิเทศ กำกับและติดตามอย่างเป็นระบบ จัดทำคำสั่งและปฏิทินการนิเทศและติดตามที่ชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34, 4.30 ตามลำดับ

4.3.5 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการเรียนการสอน ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการเรียนการสอน

	ด้านการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	4.34	0.53	มาก
2	ท่านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	4.30	0.55	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	ด้านการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3	ท่านมีการส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง	4.27	0.53	มาก
	ด้านการเรียนการสอน	4.30	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ด้านการเรียนการสอน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.30 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามี 3 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และมีการส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34, 4.30 และ 4.27 ตามลำดับ

4.3.6 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล

	ด้านการวัดและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.32	0.53	มาก
2	ท่านมีการตรวจสอบผลย้อนกลับหลังการเรียนการสอนและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด	4.30	0.58	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

	ด้านการวัดและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3	มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.26	0.51	มาก
	ด้านการวัดและประเมินผล	4.29	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.29 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามี 3 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารมีนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารมีการตรวจสอบผลย้อนกลับหลังการเรียนการสอน และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32, 4.30 และ 4.26 ตามลำดับ

4.3.7 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านระบบประกันคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านระบบประกันคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านระบบประกันคุณภาพ

	ด้านระบบประกันคุณภาพ	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา	4.34	0.54	มาก
2	ท่านมีการติดตามและการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.32	0.57	มาก
3	ท่านมีการจัดทำแผน และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	4.21	0.56	มาก
	ด้านระบบประกันคุณภาพ	4.28	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ด้านระบบประกันคุณภาพ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามี 3 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารมีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีการติดตามและการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และผู้บริหารมีการจัดทำแผน และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34, 4.32 และ 4.21 ตามลำดับ

4.3.8 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ

	ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีการวางแผนในการจัดทำหลักสูตรและใช้สื่อในการเรียนการสอน	4.26	0.57	มาก
2	ท่านมีการเตรียมความพร้อมกับหลักสูตรของสถานศึกษาที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะ	4.26	0.52	มาก
	ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ	4.25	0.47	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามี 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารมีการวางแผนในการใช้สื่อในการเรียนการสอน และผู้บริหารมีการเตรียมความพร้อมกับหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะ มีโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 และ 4.26

4.3.9 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านพัฒนาครู

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านพัฒนาครูใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านพัฒนาครู

	ด้านพัฒนาครู	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การส่งเสริมจัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ Active Learning พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.28	0.55	มาก
2	การส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	4.25	0.53	มาก
3	การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่ (PA) ของครู	4.23	0.57	มาก
	ด้านพัฒนาครู	4.25	0.45	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ด้านพัฒนาครู โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.25 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามี 3 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมจัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ Active Learning พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่ (PA) ของครูมีโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28, 4.25 และ 4.23

4.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา การวิเคราะห์นี้เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย จำนวน 2 ข้อ ดังต่อไปนี้

4.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA ซึ่งใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ผลการทดสอบ สมมติฐานแสดงตามตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ	**น้อยกว่า 5 ปี**		**5-10 ปี**		**มากกว่า 10 ปี**	
	$\bar{X}$	**S.D.**	$\bar{X}$	**S.D.**	$\bar{X}$	**S.D.**
1. ด้านความปลอดภัย	4.40	0.44	4.31	0.45	4.29	0.41
2. ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม	4.41	0.46	4.26	0.47	4.31	0.44
3. ด้าน big data	4.35	0.50	4.31	0.41	4.30	0.45
4. ด้านการเรียนการสอน	4.38	0.45	4.26	0.44	4.28	0.43
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.33	0.42	4.25	0.41	4.29	0.46
6. ด้านระบบประกันคุณภาพ	4.37	0.40	4.24	0.47	4.26	0.42
7. ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ	4.35	0.50	4.19	0.45	4.24	0.46
8. ด้านการพัฒนาครู	4.30	0.45	4.19	0.43	4.26	0.47
บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ	4.36	0.36	4.25	0.37	4.28	0.35

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ	**SV**	**SS**	**df**	**MS**	**F**	**Sig.**
1. ด้านความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	0.299	2	0.150	0.790	0.456
	ภายในกลุ่ม	26.922	142	0.190		
	รวม	27.221	144			
2. ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม	ระหว่างกลุ่ม	0.538	2	0.269	1.244	0.291
	ภายในกลุ่ม	30.727	142	0.216		
	รวม	31.266	144			
3. ด้าน Big data	ระหว่างกลุ่ม	0.058	2	0.029	0.139	0.870
	ภายในกลุ่ม	29.823	142	210		
	รวม	29.882	144			

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ	SV	SS	df	MS	F	Sig.
4. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.346	2	0.173	0.877	0.418
	ภายในกลุ่ม	27.988	142	0.197		
	รวม	28.334	144			
5. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.130	2	0.065	0.338	0.714
	ภายในกลุ่ม	27.315	142	0.192		
	รวม	27.445	144			
6. ด้านการประกันคุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	0.422	2	0.211	1.094	0.338
	ภายในกลุ่ม	27.412	142	0.193		
	รวม	27.834	144			
7. ด้านหลักสูตรสมรรถนะ	ระหว่างกลุ่ม	0.564	2	0.282	1.253	0.289
	ภายในกลุ่ม	31.987	142	0.225		
	รวม	32.552	144			
8. ด้านการพัฒนาครู	ระหว่างกลุ่ม	0.262	2	0.131	0.627	0.535
	ภายในกลุ่ม	29.634	142	0.209		
	รวม	29.896	144			
โดยรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**0.025**	**2**	**0.129**	**0.957**	**0.386**
	ภายในกลุ่ม	**19.089**	**142**	**0.134**		
	รวม	**19.346**	**144**			

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.12 ผลการการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวม บทบาทผู้บริหารในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

4.4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษาต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แตกต่างกัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ใช้สถิติทดสอบที (t-test) ซึ่งใช้วิเคราะห์เปรียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระกัน ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทผู้บริหารในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ	N	ขนาดเล็ก		N	ขนาดกลาง		t	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความปลอดภัย	98	4.34	0.45	47	4.31	0.39	0.329	0.742
2. ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม	98	4.33	0.48	47	4.29	0.42	0.469	0.640
3. ด้าน big data	98	4.31	0.45	47	4.34	0.46	-0.255	0.799
4. ด้านการเรียนการสอน	98	4.33	0.45	47	4.24	0.41	1.082	0.281
5. ด้านการวัดและประเมินผล	98	4.29	0.42	47	4.28	0.45	0.201	0.841
6. ด้านระบบประกันคุณภาพ	98	4.33	0.43	47	4.19	0.43	1.740	0.084
7. ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ	98	4.28	0.47	47	4.20	0.48	0.991	0.323
8. ด้านการพัฒนาครู	98	4.28	0.44	47	4.18	0.48	1.213	0.227
บทบาทผู้บริหารในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ	**98**	**4.31**	**0.38**	**47**	**4.26**	**0.33**	**0.924**	**0.358**

จากตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่จำแนกตามการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวม บทบาทผู้บริหารในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัยโดยแบ่งเป็น ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check lists) จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย ประสบการณ์การทำงานและการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) การวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม และ 8) ด้าน Big data มีจำนวน 22 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ประยุกต์ตามแนวทางของบุญชม ศรีสะอาด (2560) และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of Item Objective congruence : IOC) เพื่อนำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่า IOC ไปจัดเตรียมทำเป็นแบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์ในโปรแกรม Google Form และนำไปทดลองใช้ (Try out) สำหรับที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ชุด จะได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990) เท่ากับ 0.969 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ผ่าน Google Form โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเข้าผ่านลิงค์ URL หรือ สแกนผ่าน QR CODE ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 160 คน และได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 145 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสองกลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) สมมติฐานข้อที่ 1 และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติทดสอบที (t-test) ตามสมมติฐานข้อที่ข้อที่ 2 โดยได้สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย
5.2 อภิปรายผลการวิจัย
5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยข้อมูลตามรายละเอียดในแต่ละส่วนต่อไปนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 รองลงมาได้แก่ 5-10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 และน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 จำแนกตามการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานตามสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 98 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 67.60 รองลงมาได้แก่ การปฏิบัติงานตามสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 47 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.40

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม ด้าน Big data ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านระบบประกันคุณภาพ ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ และด้านการพัฒนาครู ตามลำดับ

สรุปได้ว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบด้วย 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้าน Big data 3) ด้านนิเทศ กำกับและติดตาม 4) ด้านการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดและประเมินผล 6) ด้านระบบประกันคุณภาพ 7) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ และ 8) ด้านการพัฒนาครู แสดงดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 สรุปบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

5.1.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่มีการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษาต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สามารถอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้มีการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาทุกระดับร่วมรับผิดชอบต่อผลของการจัดการศึกษาในทุกระดับและสามารถสะท้อนผล สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดการศึกษา และเชื่อมโยงฐานข้อมูล เพื่อการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับนโยบายและแนวทางการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่มีจุดเน้นและ นโยบายให้สถานศึกษาศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารจึงต้องมีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามมาตรฐานนโยบายและเป้าหมายความสำเร็จ มีความรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัชราภรณ์ คงเกิด (2561) ที่ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ ที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จเพราะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่บริหารบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายรวมทั้งใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์จิรา จันทร์โกมุท (2560) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามกรอบคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.1.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านความปลอดภัย พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ริญญาภัทร์ สุภาศิริธนานนท์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

5.2.1.2 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการนิเทศ กำกับและติดตาม พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ช่อชู และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพฯ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก

5.2.1.3 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้าน Big data พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เบญจวรรณ ช่อชู และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

5.2.1.4 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับ

มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ช่อชู และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร สุคนธร (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.2.1.5 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ช่อชู และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

5.2.1.6 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านระบบประกันคุณภาพ พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัยวรรณ นรินทร์รัตน์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า ด้านระบบประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมาก

5.2.1.7 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ช่อชู และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมาก

5.2.1.8 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการพัฒนาครู พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนวภัส คำตั๋น (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูตามมาตรฐานการปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียนในอำเภอแม่สายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยรวมด้านการพัฒนาครู อยู่ในระดับมาก

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันก็มีความสามารถบริหารจัดการและบริหารงานให้มีประสิทธิภาพได้ ซึ่งบทบาทเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับงานที่ปฏิบัติ แต่เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคน ที่จะต้องปรับเปลี่ยนการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างเต็มที่จากทุกฝ่ายและทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รินทร์ สัตย์พงษ์ และอุไร สุทธิแย้ม (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาท

ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ผลเปรียบเทียบตามประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินตนา ตรงประสิทธิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ผลเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5.2.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามการปฏิบัติงานตามสถานศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษาไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ที่ต้องบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งจะต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการได้ทั้งสถานศึกษาขนาดเล็กหรือขนาดกลาง กล่าวคือต้องทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกัน สร้างโอกาสและพัฒนาคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา โดยเฉพาะการส่งเสริมการเรียนการสอนให้กับเด็กที่ขาดโอกาสและขาดแคลน ผู้บริหารต้องมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างความตระหนักในเป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนเป็นหลัก และสร้างความสำคัญให้กับผู้เรียน และสามารถนำนักเรียนมาเรียนรวมเพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ประกอบกับ นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ที่มีหลักการและคาดหวังว่าผู้เรียนทุกช่วงวัยจะได้รับการพัฒนาในทุกมิติให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ ซึ่งมีจุดเน้น 7 นโยบาย คือ การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย การยกระดับคุณภาพการศึกษา การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัลและการขับเคลื่อนกฎหมายทางการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร สุคนธร (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในลำดับแรก ส่วนด้านการพัฒนาครูมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด อยู่ในลำดับสุดท้าย เพื่อให้การพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็น

ลำดับแรก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของความปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความมั่นคงและปลอดภัยเป็นอย่างมาก และสามารถใชเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด่านความปลอดภัยสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายในการปกปอง คุ่มครองดูแลช่วยเหลือเพื่อให้ชุมชนเกิดความมั่นใจและนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนคุณภาพ และเป็นไปตามนโยบายความปลอดภัยของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.3.1.2 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านการพัฒนาครู มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งอยู่ลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นความสำคัญของการพัฒนาครูให้มากขึ้นโดยการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเข้ารับอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ Active Learning เพื่อพัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้มากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยและผลกระทบที่ส่งผลต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

5.3.2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง และให้ได้ข้อมูล เชิงลึกที่เป็นประโยชน์สำหรับนำมาใช้พัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลกับการเป็นโรงเรียนคุณภาพต่อไป

5.3.2.3 ควรมีการวิจัยเรื่องบทบาทครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุม และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *โรงเรียนมาตรฐานสากล คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565. สืบค้นจากhttp://www.secondary5.go.th/main/sites/default/files/files_attach.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *รวมผลงานสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการในรอบ 1 ปี* (มีนาคม 2564-2565). สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565. สืบค้นจาก https://www.moe.go.th/e-book.

กระทรวงศึกษาธิการ.(2565*). รู้จักกับโครงการโรงเรียนคุณภาพ ตามนโยบายรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ "ตรีนุช เทียนทอง".* สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม2565. สืบค้นจาก https://moe360.blog.

ไกรวัลย์ รัตนะ, *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมสงขลา*, วารสารวิจัยทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนริทรวิโรฒ, ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (สิงหาคม 2557- มกราคม 2558).

คมสันต์ วงษ์ชาลี. (2561). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

จันทร์จิรา จันทร์โกมุท. (2560). *บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามกรอบคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2.* เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ชรินทร์ เกิดพุ่ม. (2564). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2.* อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ณชิชา คงรัตน์. (2558). *การพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อยกระดับโรงเรียนสังกัดเทศบาลในกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 18 สู่โรงเรียนคุณภาพ*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10).* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุษบา ศรีมี. (2560). *การศึกษาสภาพการดำเนินและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ประกาศราชกิจจานุเบกษา. (2564). *แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง).* ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2564.

พรนวภัส คำตั๋น. (2561). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน กลุ่มโรงเรียนในอำเภอแม่สายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

เพ็ญนภา แก้วเขียว. (2561). *การศึกษาพัฒนาการคณุภาพการศึกษาผ่านโมเดลโค้งพัฒนาการของผลการประเมินคณุภาพภายนอกเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ยลพรรษย์ ศิริรัตน์. (2561). *ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ริญญาภัทร์ สุภาศิริธนานนท์. (2563). *บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภัทรินทร์ สัตย์พงษ์ และอุไร สุทธิแย้ม.(2565). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1.*วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 (2565) กันยายน-ธันวาคม.

วัชราภรณ์ คงเกิด. (2561). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. สุราษฎร์ธานี*: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

วัฒนากร ต่อซอน. (2561). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

วีรชน บัวพันธ์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนการสอนหุ่นยนต์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมชัย วงษ์นายะ และทวนทอง เชาวกีรติพงศ์. (2559). *การพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร.* กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2*. สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (2561). *โรงเรียนคุณภาพ.* สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565. สืบค้นจาก http://www.cri2.go.th/wp-content/uploads/2020/06/2-School_Quality.pdf.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3. (2562). *โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565. สืบค้นจาก https://www.loei3.go.th.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย.(2564). *คัดเลือกโรงเรียนคุณภาพนำร่อง.* สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565. สืบค้นจาก https://www.banmuang.co.th.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษา ของสถานศึกษานิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *โรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565. สืบค้นจาก http://krukob.com/web/wp-content/uploads/2020.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564). *โครงการโรงเรียนคุณภาพของชุมชนและโรงเรียนดีสี่มุมเมือง*. จังหวัดภูเก็ต. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565.สืบค้นจาก http://krukob.com/web/wp-content/uploads/2020.

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2553). *แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้.* กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2565). *สรุปภาพรวมโรงเรียนคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2565. สืบค้นจาก http://www.bopp.go.th.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด.

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2562). *แนวทางการดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ)*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565. สืบค้นจาก https://moe360.blog/2022/08/26/guidelines-developing-quality-schools.

สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2565). *รายงานผลการรายงานผลการติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.

สุจินตนา ตรงประสิทธิ์. (2560). *การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปัตตานี.* ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อภิชัย ทำมาน. (2561). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

อุษณีย์ สีแก้วตู้. (2561). *โมเดลสมการโครงสร้างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. ขอนแก่น*: วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อุทัยวรรณ นรินทร์รัตน์, *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4*, ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2560).

2. ภาษาอังกฤษ

Bailey, L., & Gibson, M. T. (2020). International school principals: Routes to headship and key challenges of their role. Educational Management Administration & Leadership, 48(6),1007-1025.

Balyer, A., Ozcan, K., & Yildiz, A. (2017). Teacher empowerment: School administrators' roles. Eurasian Journal of Educational Research, 17(70), 1-18.

Belinova, N. V., Bicheva, I. B., Krasilnikova, L. V., Khanova, T. G., & Hizhnaya, A. V. (2019). The role of managerial competence of an executive in improving the quality of pre-school educational organization. In Institute of Scientific Communications Conference.6(2). 422-429. Springer, Cham.

Conger, J. A. (1989). The charismatic leader: Behind the mystique of exceptional leadership. Jossey-Bass.

Dess, Gregory G.,and Alex Miller. Strategic management. Singapore : McGraw-Hill, Inc., 1993.

Musdiani, M., Mardhatillah, M., & Khausar, K. (2019). Analysis the Role of Headmaster in Applying Quality of Education in Primary School District, Aceh Barat. Budapest International Research and Critics in Linguistics and Education (BirLE) Journal, 2(3), 27-35.

Mintzberg, Henry. Mintzberg on Management inside Our Strange World of Organizations.New York: Collier Macmillan, 1989.

Schrik, P., & Wasonga, T. A. (2019). The Role of a School Leader in Academic Outcomes: Between Self-Efficacy and Outcome Expectations. Athens Journal of Education, 6(4), 291-306.

Sudarmanto, T., Muis, A., Mundir, M., & Abidin, Z. (2022). Duties and Responsibilities of the Principal in Madrasa towards Teachers' Professionalism Development. JIEMAN: Journal of Islamic Educational Management, 4(1), 116-144.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. นายอุดมพร กันทะใจ

วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2. นางสาวคุณาพร วรรณศิลป์

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

3. นางศิริวรรณ สงจันทร์

วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยารามคำแหง จังหวัด

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองไห สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ภาคผนวก ข
หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

กลุ่มอำนวยการ สพป. ขอนแก่น เขต 3
รับที่ 116 วันที่ .....
เวลา ..... ผู้ปฏิบัติ .....

สพป.ขอนแก่น เขต ๓
เลขรับ 1063 วันที่ 17 มี.ค. 2566
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน
☑ อำนวยการ ☐ พัฒนา
☐ นโยบายและแผน ☐ เทศ
☐ ส่งเสริมการศึกษาทางไกล ☐ ส่งเสริม
☐ การเงินและสินทรัพย์ ☐ คสน.
☐ บุคคล ☐ กฎหมาย

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๐๔๕๖

๗ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๓

เนื่องด้วย นางภัทรินภร การะเกษ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๐/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ดร.เอกชาตรี สุขเสน เป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ และเป็นไปตามกระบวนการของการทำสารนิพนธ์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำสารนิพนธ์และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำสารนิพนธ์เป็นลำดับต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์ ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

(นางสาวปติวรัตา เศษสันต์)
นักจัดการงานทั่วไป

(นางวันเพ็ญ ตันตระกูล)
ผู้อำนวยการสำนักวิทยาลัยวิทยาเขตอีสานภาร
20 มี.ค. 2566

(นายชุติพนธ์ ชาลี)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแท
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เ

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานภาร
ติดต่อประสานงาน : นางภัทรินภร การะเกษ ๐๙๕-๗๔๒๔๑๔๙

ภาคผนวก ค
ผลการพิจารณาแบบประเมินค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามการวิจัย

ผลการพิจารณาแบบประเมินค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

รายการข้อความคิดเห็น		ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ผลรวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม							
1	ประสบการณ์ทำงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2	การปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามจุดเน้นโรงเรียนคุณภาพ							
ความปลอดภัย							
1	ท่านมีการจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษาโดยกำหนดพื้นที่การควบคุมความปลอดภัย จัดสภาพแวดล้อมและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพที่มีความปลอดภัย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2	ท่านมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นช่องทางการสื่อสาร และมีเครือข่ายความร่วมมือความปลอดภัยของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3	ท่านมีการสร้างจิตสำนึก ความตระหนักการรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ระบบการประกันคุณภาพ							
4	ท่านมีการจัดทำแผน และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5	ท่านมีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6	ท่านมีการติดตามและการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
หลักสูตรฐานสมรรถนะ							
7	ท่านมีการวางแผนในการใช้สื่อในการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8	ท่านมีการเตรียมความพร้อมกับหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

รายการข้อความคิดเห็น		ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ผลรวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3			
การพัฒนาครู							
9	ท่านมีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่ (PA) ของครู	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
10	ท่านมีการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
11	ท่านมีการส่งเสริมจัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ Active Learning พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
การเรียนการสอน							
12	ท่านมีการส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
13	ท่านมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
14	ท่านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
การวัดและประเมินผล							
15	มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
16	ท่านมีการตรวจสอบผลย้อนกลับหลังการเรียนการสอน และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
17	ท่านมีนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน						

รายการข้อความคิดเห็น		ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ผลรวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3			
การนิเทศ กำกับและติดตาม							
18	ท่านมีรูปแบบและกระบวนการนิเทศ กำกับและติดตามอย่างเป็นระบบ จัดทำคำสั่งและปฏิทินการนิเทศและติดตามที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
19	ท่านมีการควบคุม กำกับ ติดตามประเมินผลและการปฏิบัติงานของบุคลากรและแจ้งผลให้บุคลากรทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
Big data							
20	ท่านมีการจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
21	ผู้บริหารพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
22	ท่านมีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้						
โดยรวม		**+1**	**+1**	**+1**	**3**	**1.0**	**ใช้ได้**

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.969	22

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.958	8

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ความปลอดภัย	31.4000	16.499	.805	.955
การประกันคุณภาพ	31.4111	16.321	.754	.958
หลักสูตรฐานสมรรถนะ	31.4722	16.152	.836	.953
การพัฒนาครู	31.4333	16.191	.825	.954
การเรียนการสอน	31.3889	16.321	.903	.950
การวัดและประเมินผล	31.5000	15.211	.888	.950
การนิเทศและติดตาม	31.4056	15.028	.918	.948
Data	31.4444	16.533	.828	.954

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความตามความเป็นจริงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) ประสบการณ์การทำงาน

( ) ต่ำกว่า 5 ปี

( ) 5-10 ปี

( ) มากกว่า 10 ปี

2) การปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา

( ) ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)

( ) ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนา สู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามจุดเน้นโรงเรียนคุณภาพ 8 ด้าน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ความปลอดภัย						
1	ท่านมีการจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยกำหนดพื้นที่การควบคุมความปลอดภัย จัดสภาพแวดล้อมและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพที่มีความปลอดภัย					
2	ท่านมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นช่องการทางสื่อสารและมีเครือข่ายความร่วมมือความปลอดภัยของสถานศึกษา					
3	ท่านมีการสร้างจิตสำนึก ความตระหนักการรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา					
2. การประกันคุณภาพ						
4	ท่านมีการจัดทำแผน และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา					
5	ท่านมีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา					
6	ท่านมีการติดตามและการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
3. หลักสูตรฐานสมรรถนะ						
7	ท่านมีการวางแผนในการจัดทำหลักสูตรและใช้สื่อในการเรียนการสอน					
8	8.ท่านมีการเตรียมความพร้อมกับหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะ					
4. การพัฒนาครู						
9	ท่านมีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่ (PA) ของครู					
10	ท่านมีการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล					
11	ท่านมีการส่งเสริมจัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ Active Learning พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้					

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามจุดเน้นโรงเรียนคุณภาพ 8 ด้าน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
5. การเรียนการสอน						
12	ท่านมีการส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง					
13	ท่านมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน					
14	ท่านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้					
6. การวัดและประเมินผล						
15	มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
16	ท่านมีการตรวจสอบผลย้อนกลับหลังการเรียนการสอนและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด					
17	ท่านมีนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
7. การนิเทศกำกับ และติดตาม						
18	ท่านมีรูปแบบและกระบวนการนิเทศ กำกับและติดตามอย่างเป็นระบบ จัดทำคำสั่งและปฏิทินการนิเทศและติดตามที่ชัดเจน					
19	ท่านมีการควบคุม กำกับ ติดตามประเมินผลและการปฏิบัติงานของบุคลากรและแจ้งผลให้บุคลากรทราบ					
8. Big data						
20	ท่านมีการจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล					
21	ผู้บริหารพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน					
22	ท่านมีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้					

ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลผ่าน Google Form

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
ในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ส่วนที่ 1 จาก 2

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN DEVELOPING TO BECOME QUALITY SCHOOL UNDER KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายลงใน ( ) หน้าข้อความตามความเป็นจริงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้นต่อสถานศึกษาและตัวท่านขอความกรุณาให้ตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนส่งแบบสอบถาม หากมีข้อสงสัยประการใด กรุณาติดต่อ นางสาวิรินทร์ การะเกษ โทร.0957424149

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ชื่อสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน *

ข้อความคำตอบสั้นๆ

ประสบการณ์ทำงาน *

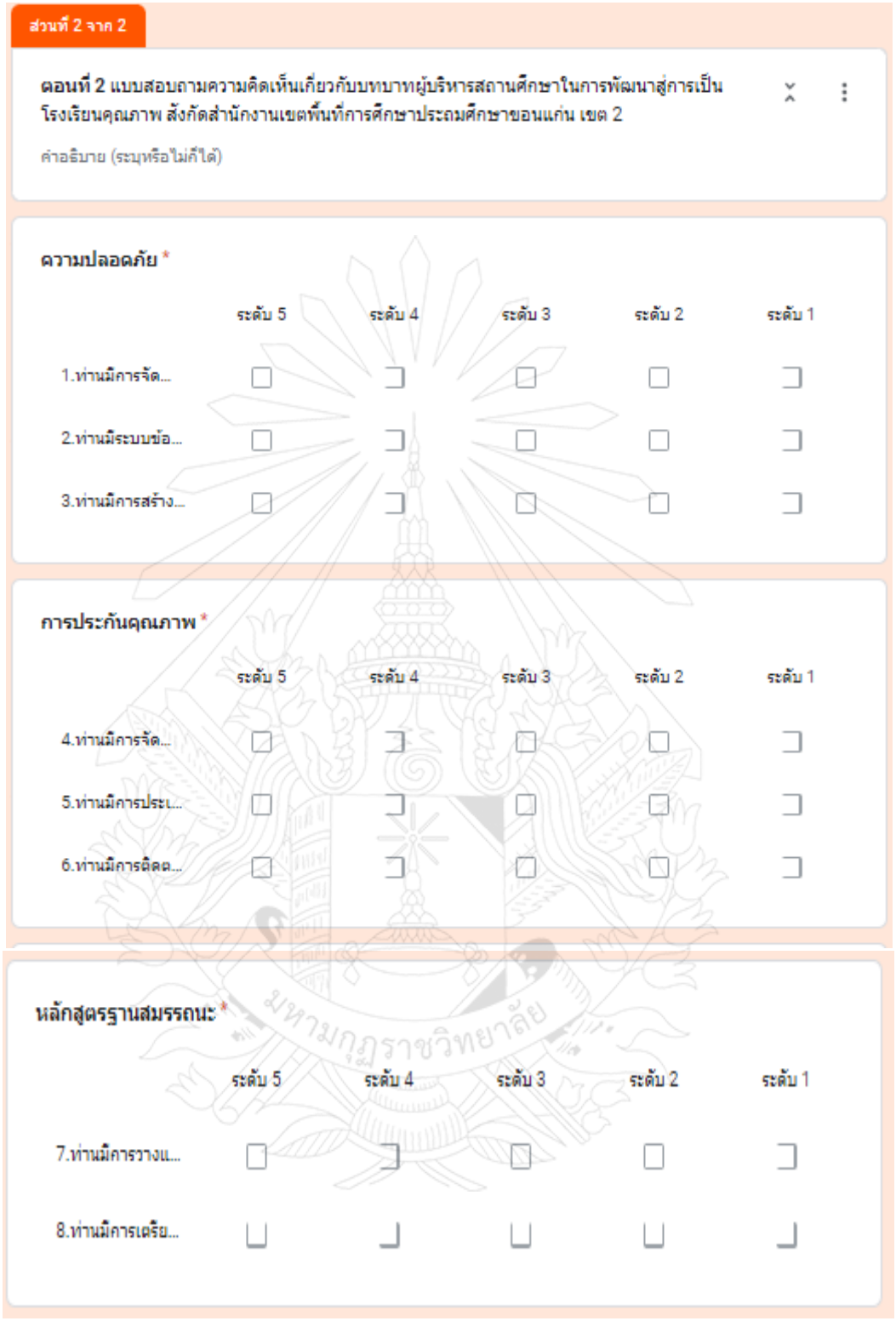
- ต่ำกว่า 5 ปี
- ตั้งแต่ 5-10 ปี
- มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

การปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา *

- ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)
- ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)

ต่อจากส่วนที่ 1 ไปยังส่วนถัดไป

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 จาก 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

คำอธิบาย (ระบุหรือไม่ก็ได้)

ความปลอดภัย *

	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1.ท่านมีการจัด...	☐	☐	☐	☐	☐
2.ท่านมีระบบข้อ...	☐	☐	☐	☐	☐
3.ท่านมีการสร้าง...	☐	☐	☐	☐	☐

การประกันคุณภาพ *

	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
4.ท่านมีการจัด...	☐	☐	☐	☐	☐
5.ท่านมีการประเ...	☐	☐	☐	☐	☐
6.ท่านมีการติดต...	☐	☐	☐	☐	☐

หลักสูตรฐานสมรรถนะ *

	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
7.ท่านมีการวางแ...	☐	☐	☐	☐	☐
8.ท่านมีการเตรีย...	☐	☐	☐	☐	☐

การพัฒนาครู *

	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
9.ท่านมีการส่งเส...	☐	☐	☐	☐	☐
10.ท่านมีการส่งเ...	☐	☐	☐	☐	☐
11.ท่านมีการส่งเ...	☐	☐	☐	☐	☐

การเรียนการสอน *

	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
12.ท่านมีการส่งเ...	☐	☐	☐	☐	☐
13.ท่านมีการบริ...	☐	☐	☐	☐	☐
14.ท่านมีการแล...	☐	☐	☐	☐	☐

การวัดและประเมินผล *

	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
15.มีการใช้ข้อมู...	☐	☐	☐	☐	☐
16.ท่านมีการตรว...	☐	☐	☐	☐	☐
17.ท่านมีนำผลก...	☐	☐	☐	☐	☐

การนิเทศกำกับ และติดตาม *

	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
18.ท่านมีรูปแบบ...	☐	☐	☐	☐	☐
19.ท่านมีการคว...	☐	☐	☐	☐	☐

Big data *

	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
20.ท่านมีการจัด...	☐	☐	☐	☐	☐
21.ผู้บริหารพัฒ...	☐	☐	☐	☐	☐
22.ท่านมีการจัด...	☐	☐	☐	☐	☐

ภาคผนวก ฉ
หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน
๙๗๗ หมู่ ๑๒ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร. ๐ ๙๗๒๔ ๑๙๘๘ โทรสาร ๐ ๔๗๒๙ ๑๕๐๒
www.mbu.ac.th

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2
ที่ 2100 วันที่ - 3 มี.ค. 2566 เวลา
☐ อำนวยการ ☐ นิเทศการศึกษา
☐ บริหารการเงินและสินทรัพย์ ☐ กฎหมาย
☐ บริหารงานบุคคล ☐ ตรวจสอบภายใน
☐ นโยบายและแผน ☐ เลขานุการ
☐ พัฒนาบุคลากร ☐ ICT

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๐๔๐๒

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.อุดมพร กันทะใจ

ด้วย นางภัทรินภร การะเกษ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๐/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ (THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN DEVELOPING TO BECOME QUALITY SCHOOL UNDER KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : นางภัทรินภร การะเกษ ๐๙๕-๗๔๒๔๑๔๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน
๙/๒๙ หมู่ ๑๒ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร. ๐ ๔๓๒๔ ๑๔๔๔, โทรสาร ๐ ๔๓๒๔ ๑๕๐๒
www.mbu.ac.th

สำนักงานเขตพื้นที่ 3 มี.ค. 2566 เขต 2
วันที่
☐ อำนวยการ ☐ ส่งเสริมการศึกษา
☐ บริหารการเงินและสินทรัพย์ ☐ นิเทศ
☐ บริหารงานบุคคล ☐ การจัดสอบบรรจุ
☐ นโยบายและแผน ☐ เอกชน
☐ พัฒนาบุคลากร ☐ ICT

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๐๔๐๒

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.คุณาพร วรรณศิลป์

ด้วย นางภัทรินภร การะเกษ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๐/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ (THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN DEVELOPING TO BECOME QUALITY SCHOOL UNDER KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : นางภัทรินภร การะเกษ ๐๙๕-๗๔๒๔๑๔๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน

รับที่ 169 /2566
วันที่ 24 ก.พ. 66
เวลา 14.36 น.

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๐๔๐๒

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร นางศิริวรรณ สงจันทร์

ด้วย นางภัทรินภร การะเกษ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๐/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ (THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN DEVELOPING TO BECOME QUALITY SCHOOL UNDER KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจริยจัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ฝ่ายการเรง.
☑ เพื่อโปรทราบ
☐ งานวิชาการ
☐ งานบริหารบุคคล
☐ งานการเงิน
☐ งานบริหารทั่วไป
☐ แจ้งให้บุคลากรทร.
☑ เพื่อดำเนินการ

-ทราบ
๒๕ ก.พ. ๖๖

ภาคผนวก ช
หนังสือขออนุญาตลงเก็บข้อมูลของโรงเรียน

ที่ ศธ ๐๔๐๒๖/๙๓๙ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒
อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น ๔๐๑๑๐

๑๐ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

ด้วย นางภัทรินภร การะเกษ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒”

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ จึงขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำสารนิพนธ์ ภายในวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๖ ตาม QR Cord ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุดมพร กันทะใจ)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

แบบสอบถาม

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
ผู้ปฏิบัติ นางสาวคุณาพร วรรณศิลป์ ๐๖๔-๒๒๘๘๙๗๘
“องค์กรคุณภาพและธรรมาภิบาล สืบสานวัฒนธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

เนื่องด้วย ข้าพเจ้า นางภัทรินภร การะกษ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยมี ดร.เอกชาตรี สุขเสน อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งสารนิพนธ์ดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความกรุณาข้อมูลจากท่าน ดังนั้น ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง และตรวจสอบความเรียบร้อยก่อน จัดส่งคืนโดยไม่ต้องส่งระบุชื่อของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้นต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่าน2 สอบถาม

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

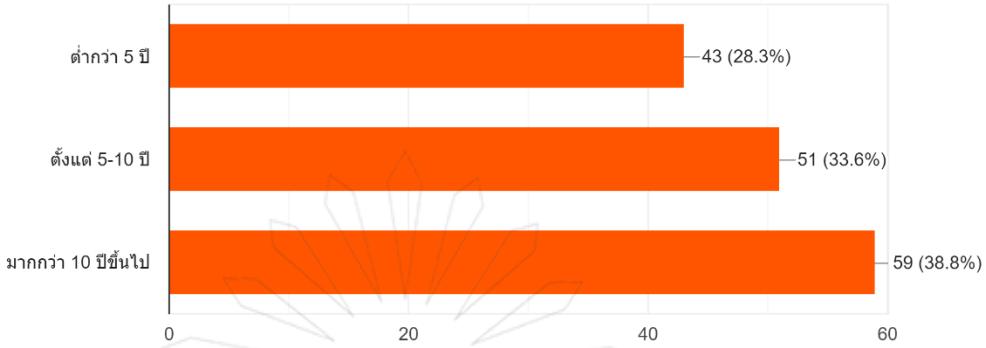
Qr Code
แบบสอบถาม

ภัทรินภร การะเกษ
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ซ
ผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามผ่าน Google Form ของกลุ่มเป้าหมาย
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป

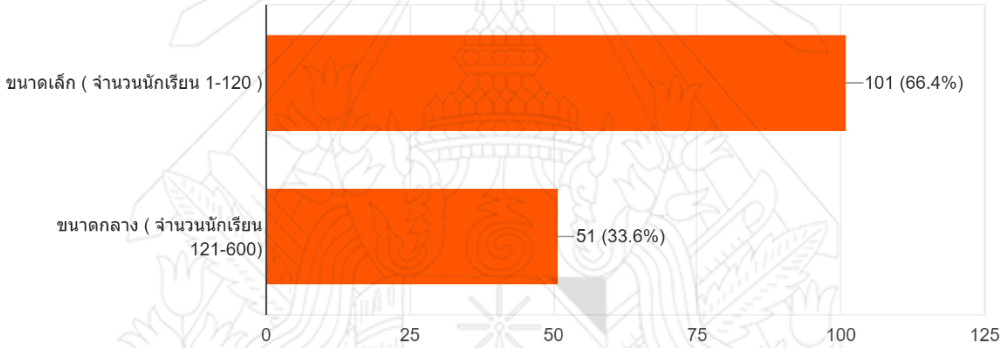
ประสบการณ์ทำงาน

คำตอบ 152 ข้อ

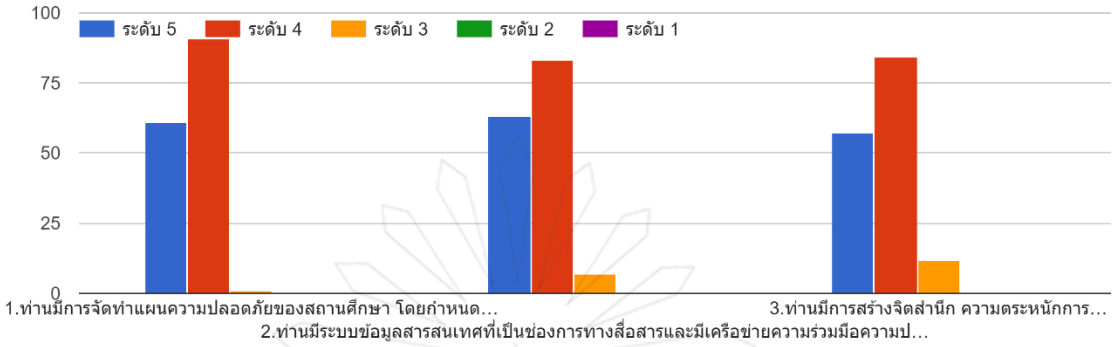

การปฏิบัติงานตามขนาดสถานศึกษา

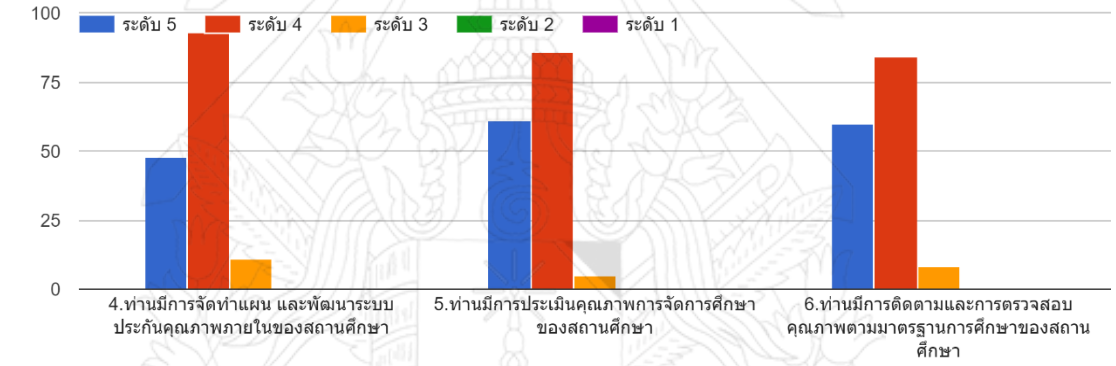
คำตอบ 152 ข้อ

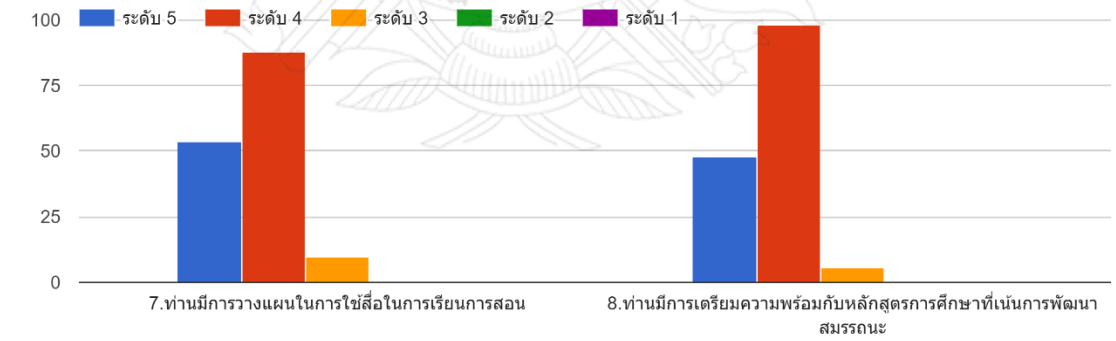
ความปลอดภัย

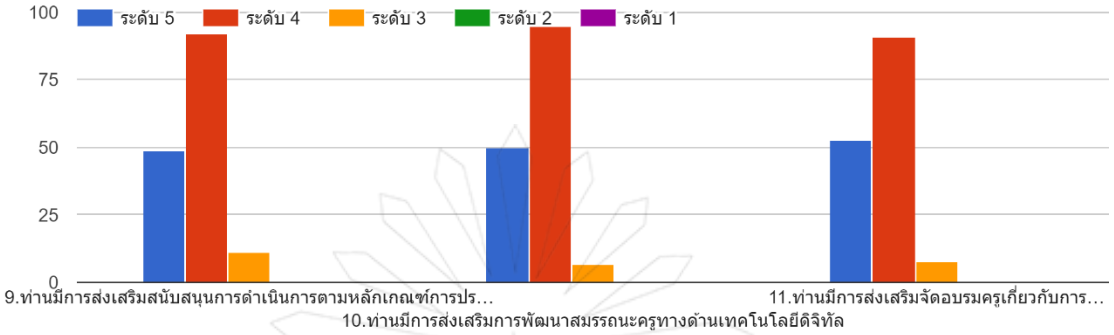
การประกันคุณภาพ

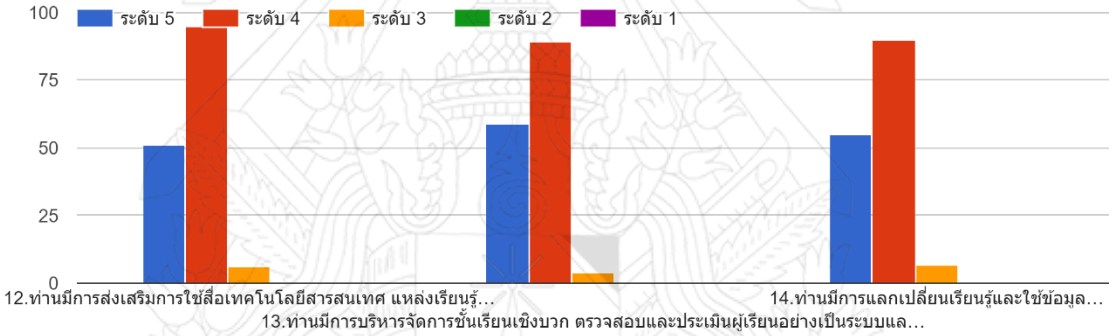
หลักสูตรฐานสมรรถนะ

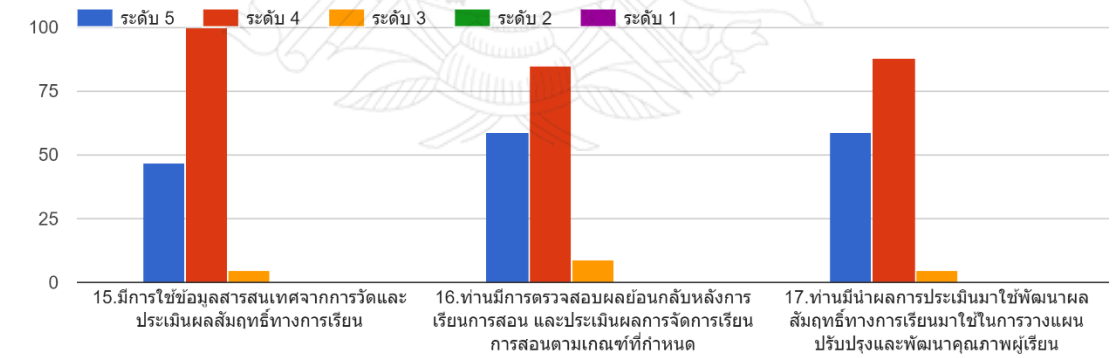
การพัฒนาครู

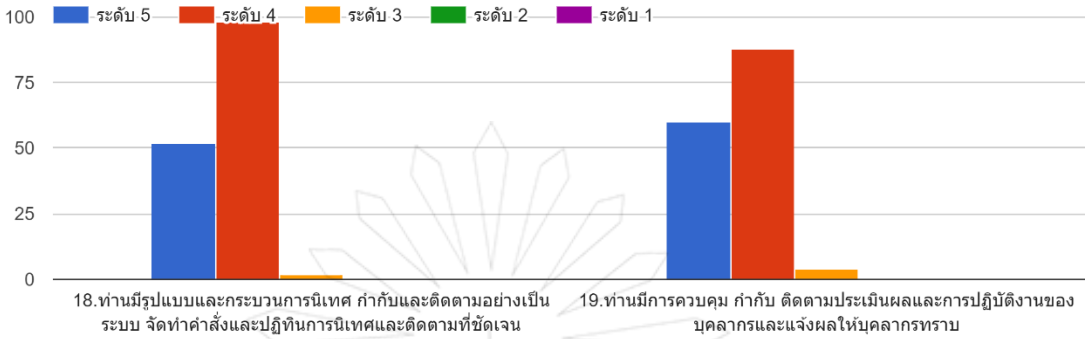
การเรียนการสอน

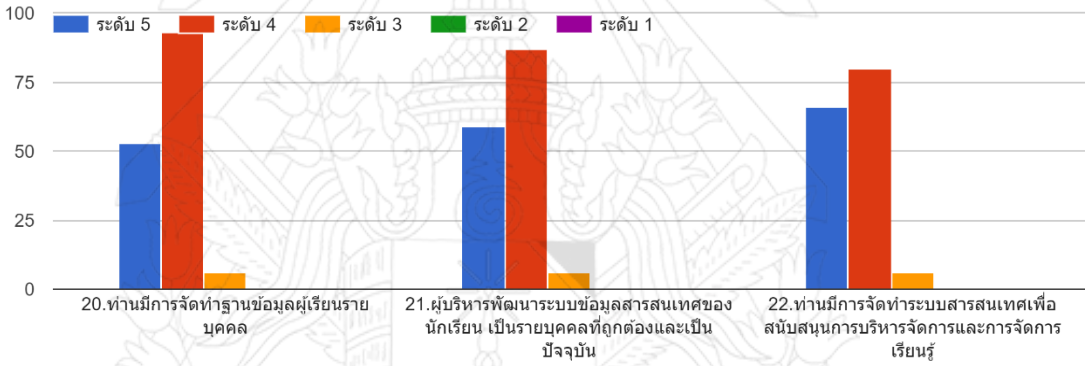
การวัดและประเมินผล

การนิเทศกำกับ และติดตาม

Big data

ภาคผนวก ฌ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป

FREQUENCIES VARIABLES=ประสบการณ์ ขนาดสถานศึกษา
/ORDER=ANALYSIS.

Frequencies

Statistics

		ประสบการณ์	ขนาดสถานศึกษา
N	Valid	145	145
	Missing	0	0

Frequency Table

ประสบการณ์

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยกว่า 5 ปี	41	28.3	28.3	28.3
	5-10 ปี	48	33.1	33.1	61.4
	มากกว่า 10 ปี	56	38.6	38.6	100.0
	Total	145	100.0	100.0	

ขนาดสถานศึกษา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)	98	67.6	67.6	67.6
	ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)	47	32.4	32.4	100.0
	Total	145	100.0	100.0	

1. วิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวม

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
รวมด้าน	145	3.14	5.00	4.2987	.36653
ความปลอดภัย	145	3.33	5.00	4.3356	.43478
การประกันคุณภาพ	145	3.00	5.00	4.2897	.43965
หลักสูตรฐานสมรรถนะ	145	3.00	5.00	4.2586	.47545
การพัฒนาครู	145	3.00	5.00	4.2506	.45564
การเรียนการสอน	145	3.00	5.00	4.3057	.44358
การวัดและประเมินผล	145	3.00	5.00	4.2943	.43657
การนิเทศและติดตาม	145	3.00	5.00	4.3241	.46596
Data	145	3.00	5.00	4.3264	.45554
Valid N (listwise)	145				

2. วิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 รายด้าน

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ความปลอดภัย1	145	3	5	4.39	.503
ความปลอดภัย2	145	3	5	4.34	.570
ความปลอดภัย3	145	3	5	4.28	.606
Valid N (listwise)	145				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
การประกันคุณภาพ1	145	3	5	4.21	.564
การประกันคุณภาพ2	145	3	5	4.34	.543
การประกันคุณภาพ3	145	3	5	4.32	.576
Valid N (listwise)	145				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
หลักสูตรฐานสมรรถนะ1	145	3	5	4.26	.578
หลักสูตรฐานสมรรถนะ2	145	3	5	4.26	.524
Valid N (listwise)	145				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
การพัฒนาครู1	145	3	5	4.23	.574
การพัฒนาครู2	145	3	5	4.25	.534
การพัฒนาครู3	145	3	5	4.28	.559
Valid N (listwise)	145				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
การเรียนการสอน1	145	3	5	4.27	.530
การเรียนการสอน2	145	3	5	4.34	.532
การเรียนการสอน3	145	3	5	4.30	.557
Valid N (listwise)	145				

Descriptives

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	95% Confidence Interval for Mean Upper Bound	Minimum	Maximum
รวมด้าน	น้อยกว่า 5 ปี	41	4.3636	.36815	.05750	4.2474	4.4798	3.73	4.95
	5-10 ปี	48	4.2595	.37751	.05449	4.1499	4.3691	3.14	5.00
	มากกว่า 10 ปี	56	4.2849	.35596	.04757	4.1896	4.3802	3.73	5.00
	Total	145	4.2987	.36653	.03044	4.2386	4.3589	3.14	5.00
ความปลอดภัย	น้อยกว่า 5 ปี	41	4.4065	.44417	.06937	4.2663	4.5467	3.33	5.00
	5-10 ปี	48	4.3194	.45590	.06580	4.1871	4.4518	3.33	5.00
	มากกว่า 10 ปี	56	4.2976	.41036	.05484	4.1877	4.4075	3.67	5.00
	Total	145	4.3356	.43478	.03611	4.2643	4.4070	3.33	5.00
การประกันคุณภาพ	น้อยกว่า 5 ปี	41	4.3740	.40957	.06396	4.2447	4.5033	3.67	5.00
	5-10 ปี	48	4.2431	.47510	.06857	4.1051	4.3810	3.00	5.00
	มากกว่า 10 ปี	56	4.2679	.42839	.05725	4.1531	4.3826	3.33	5.00
	Total	145	4.2897	.43965	.03651	4.2175	4.3618	3.00	5.00

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
การวัดและประเมินผล1	145	3	5	4.26	.511
การวัดและประเมินผล2	145	3	5	4.30	.581
การวัดและประเมินผล3	145	3	5	4.32	.539
Valid N (listwise)	145				

หลักสูตรฐานสมรรถนะ	น้อยกว่า 5 ปี	41	4.3537	.50304	.07856	4.1949	4.5124	3.00	5.00
	5-10 ปี	48	4.1979	.45825	.06614	4.0649	4.3310	3.00	5.00
	มากกว่า 10 ปี	56	4.2411	.46701	.06241	4.1160	4.3661	3.50	5.00
	Total	145	4.2586	.47545	.03948	4.1806	4.3367	3.00	5.00
การพัฒนาครู	น้อยกว่า 5 ปี	41	4.3008	.45219	.07062	4.1581	4.4435	3.33	5.00
	5-10 ปี	48	4.1944	.43398	.06264	4.0684	4.3205	3.00	5.00
	มากกว่า 10	56	4.2619	.47869	.06397	4.1337	4.3901	3.33	5.00
การเรียนการสอน	น้อยกว่า 5 ปี	41	4.3821	.45681	.07134	4.2379	4.5263	3.33	5.00
	5-10 ปี	48	4.2639	.44006	.06352	4.1361	4.3917	3.00	5.00
	มากกว่า 10 ปี	56	4.2857	.43776	.05850	4.1685	4.4029	3.33	5.00
	Total	145	4.3057	.44358	.03684	4.2329	4.3786	3.00	5.00
การวัดและประเมินผล	น้อยกว่า 5 ปี	41	4.3333	.42164	.06585	4.2002	4.4664	3.33	5.00
	5-10 ปี	48	4.2569	.41961	.06057	4.1351	4.3788	3.00	5.00
	มากกว่า 10 ปี	56	4.2976	.46571	.06223	4.1729	4.4223	3.33	5.00
	Total	145	4.2943	.43657	.03626	4.2226	4.3659	3.00	5.00

การนิเทศและติดตาม	น้อยกว่า 5 ปี	41	4.4146	.48609	.07591	4.2612	4.5681	3.50	5.00
	5-10 ปี	48	4.2604	.47254	.06821	4.1232	4.3976	3.00	5.00
	มากกว่า 10 ปี	56	4.3125	.44274	.05916	4.1939	4.4311	3.50	5.00
	Total	145	4.3241	.46596	.03870	4.2477	4.4006	3.00	5.00
Data	น้อยกว่า 5 ปี	41	4.3577	.50216	.07842	4.1992	4.5162	3.33	5.00
	5-10 ปี	48	4.3194	.41802	.06034	4.1981	4.4408	3.67	5.00
	มากกว่า 10 ปี	56	4.3095	.45774	.06117	4.1869	4.4321	3.00	5.00
	Total	145	4.3264	.45554	.03783	4.2517	4.4012	3.00	5.00

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
การนิเทศและติดตาม1	145	3	5	4.30	.491
การนิเทศและติดตาม2	145	3	5	4.34	.532
Valid N (listwise)	145				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Data1	145	3	5	4.28	.536
Data2	145	3	5	4.32	.551
Data3	145	3	5	4.37	.565
Valid N (listwise)	145				

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงาน

Oneway

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
รวมด้าน	Between Groups	.257	2	.129	.957	.386
	Within Groups	19.089	142	.134		
	Total	19.346	144			
ความปลอดภัย	Between Groups	.299	2	.150	.790	.456
	Within Groups	26.922	142	.190		
	Total	27.221	144			
การประกันคุณภาพ	Between Groups	.422	2	.211	1.094	.338
	Within Groups	27.412	142	.193		
	Total	27.834	144			
หลักสูตรฐานสมรรถนะ	Between Groups	.564	2	.282	1.253	.289
	Within Groups	31.987	142	.225		
	Total	32.552	144			
การพัฒนาครู	Between Groups	.262	2	.131	.627	.535
	Within Groups	29.634	142	.209		
	Total	29.896	144			
การเรียนการสอน	Between Groups	.346	2	.173	.877	.418
	Within Groups	27.988	142	.197		
	Total	28.334	144			
การวัดและประเมินผล	Between Groups	.130	2	.065	.338	.714
	Within Groups	27.315	142	.192		
	Total	27.445	144			
การนิเทศและติดตาม	Between Groups	.538	2	.269	1.244	.291
	Within Groups	30.727	142	.216		
	Total	31.266	144			
Data	Between Groups	.058	2	.029	.139	.870
	Within Groups	29.823	142	.210		
	Total	29.882	144			

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่มีการปฏิบัติงาน ตามขนาดสถานศึกษา

T-Test

Group Statistics

	ขนาดสถานศึกษา	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
รวมด้าน	ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)	98	4.3173	.38276	.03866
	ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)	47	4.2602	.33074	.04824
ความปลอดภัย	ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)	98	4.3435	.45270	.04573
	ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)	47	4.3191	.39902	.05820
การประกันคุณภาพ	ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)	98	4.3333	.43606	.04405
	ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)	47	4.1986	.43771	.06385
หลักสูตรฐานสมรรถนะ	ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)	98	4.2857	.47080	.04756
	ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)	47	4.2021	.48521	.07078
การพัฒนาครู	ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)	98	4.2823	.44220	.04467
	ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)	47	4.1844	.48058	.07010
การเรียนการสอน	ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)	98	4.3333	.45659	.04612
	ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)	47	4.2482	.41394	.06038
การวัดและประเมินผล	ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)	98	4.2993	.42942	.04338
	ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)	47	4.2837	.45566	.06646
การนิเทศและติดตาม	ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)	98	4.3367	.48575	.04907
	ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)	47	4.2979	.42554	.06207
Data	ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120)	98	4.3197	.45134	.04559
	ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600)	47	4.3404	.46878	.06838

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
รวมด้าน	Equal variances assumed	5.778	.018	.877	143	.382	.05710	.06509	-.07155	.18575
	Equal variances not assumed			.924	103.769	.358	.05710	.06182	-.06550	.17970
ความปลอดภัย	Equal variances assumed	4.869	.029	.315	143	.753	.02439	.07739	-.12858	.17736
	Equal variances not assumed			.329	101.906	.742	.02439	.07402	-.12243	.17121
การประกันคุณภาพ	Equal variances assumed	.027	.870	1.740	143	.084	.13475	.07746	-.01837	.28787
	Equal variances not assumed			1.737	90.490	.086	.13475	.07757	-.01934	.28884
หลักสูตรฐานสมรรถนะ	Equal variances assumed	.028	.866	.991	143	.323	.08359	.08436	-.08317	.25035
	Equal variances not assumed			.980	88.374	.330	.08359	.08527	-.08586	.25303
การพัฒนาครู	Equal variances assumed	.116	.734	1.213	143	.227	.09792	.08071	-.06163	.25746
	Equal variances not assumed			1.178	84.345	.242	.09792	.08312	-.06737	.26320
การเรียนการสอน	Equal variances assumed	2.128	.147	1.082	143	.281	.08511	.07866	-.07037	.24059
	Equal variances not assumed			1.120	99.311	.265	.08511	.07598	-.06565	.23586
การวัดและประเมินผล	Equal variances assumed	.130	.719	.201	143	.841	.01563	.07772	-.13799	.16926
	Equal variances not assumed			.197	86.122	.844	.01563	.07937	-.14214	.17341
การนิเทศและติดตาม	Equal variances assumed	2.719	.101	.469	143	.640	.03886	.08290	-.12500	.20273

	Equal variances not assumed			.491	102.478	.624	.03886	.07912	-.11807	.19579
Data	Equal variances assumed	.497	.482	-.255	143	.799	-.02070	.08109	-.18098	.13959
	Equal variances not assumed			-.252	87.766	.802	-.02070	.08218	-.18403	.14263

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นางภัทรินภร พันเดช
วัน เดือน ปีเกิด : 12 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2524
ชาติภูมิ : จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ 90 หมู่ 6 ตำบลกระนวน
อำเภอซำสูง จังหวัดขอนแก่น 40170
สถานที่ทำงาน : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
การศึกษา

พ.ศ. 2536 : สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา
โรงเรียนบ้านกระนวน

พ.ศ. 2539 : สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนซำสูงพิทยาคม

พ.ศ. 2542 : สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี
วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น

พ.ศ. 2545 : สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ. 2555 : สำเร็จการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

พ.ศ. 2564 : หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

หน้าที่การงานปัจจุบัน ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2